

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENEK

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96 — Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praha-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Sovjetske priprave na Daljnem vzhodu

Sklenitev kitajsko-sovjetske nenapadalne pogodbe in povečana delavnost sovjetskih čet v Zunanji Mongoliji ter na rusko-mandžurski meji je dala priliko, da se zopet več govori o zaostrojitvi sovjetsko-japonske napetosti in o vojaških namerah Moskve. Zopet stoji v ospredju političnih in vojaških razmišljanj sovjetska daljno-vzhodna armada, ki je samostojni del sovjetske vojske pod poveljstvom mnogo imenovanega maršala Blücherja.

Rdeča armada na Daljnem vzhodu, kakor tudi celotno oboroževanje sovjetske Rusije vzhodno-Bajkalskega jezera spada med najnovejšje vojaške ukrepe, ki jih je sovjetska podvzela v vojaškem, gospodarskem in prometnem pogledu. Povod za osnovevanje posebne rdeče armade, ki naj bi obvladala ozemlje severno od Mandžurije tj. do Velikega oceana, je dala okupacija Mandžurije po Japoncih leta 1930. Ni dvoma, da so sovjeti bili presenečeni, ko je pred 7 leti japonsko cesarstvo znova seglo po novih velikih pokrajinah kitajske republike. V tej dobi so bile boljševiške vojaške sile na Daljnem vzhodu maloštevilne in na splošno v slabem stanju. Sovjetski oddelki na rusko-kitajski meji so bili slabo oboroženi, vojaško neizveščani in nedisciplinirani. Okupacija Mandžurije pa je moskovske diktatorje navdala z veliko skrbjo za bodočnost Sibirije in pokrajin, ki leže ob širokem Amurju. Ničesar ni bilo pri roki, kar naj bi služilo obrambi teh prostranih dežel: ne čete, ne orožja, ne industrije in ne potov. Zato je morala sovjetska Rusija molče gledati osvojitve Mandžurije, morala je likvidirati sanje, da bo Mandžurija nekoč postala sestavni del sovjetske in tako Sibiriji odprla najkrajšo in najboljšo pot v Rumeno morje. Toda že tedaj so se odločili moskovski vojaški krogi, da bodo temeljito preosnovali ves svoj vojaški položaj na Daljnem vzhodu. Že 6. avgusta leta 1931 je bil general Blücher kot najboljši poznavalec razmer na Daljnem vzhodu pooblaščen, da izoblikuje samostojno armado na vzhodu in jo takoj opremi z vsemi potrebnimi pripomočki, da bo neodvisna od evropskih vojaških enot. S tem je general Blücher prevzel na sebe tri naloge: da ustvari močno samostojno armado, da skrbi za zadostna prometna sredstva, tako na zapad kakor na vzhod, in da poišče sredstva, ki bodo sposobna veliko armado preskrbovati z življenjskimi potrebščinami, orožjem in strelivom.

Z ogromnimi stroški in z barbaro brezobzirnim izrabljanjem dela političnih kaznjencev je Blücher res v nekaj letih v vzhodni Aziji postavil na noge docela samostojno armado, ki po mnenju inozemskih opazovalcev predstavlja najboljši del rdečih čet. Najprej je bilo treba izboljšati prometne razmere. Na sibirski železnici je bil položen še en tir. Toda ker ta proga leži blizu mandžurske meje in bi mogla v vojnem slučaju biti ogrožena, so severno Bajkalskega jezera zgradili novo progo, ki se med Krasnojarskim in Irkutskom odcepi od sibirske proge in pelje čez Bratskoje, Kinda in Nikolajevsk na Habarovsk in je nad 5000 km dolga. Proga teče okoli pragozde, močvirja in gorovja in je na desettisočih političnih jetnikov pomorilo pri njeni zgradnji. Istočasno pa je bilo zgrajeno tudi več prog, ki vežejo obe glavni liniji med seboj. Vojaška uprava je zgradila množico letališč in ustvarila nova središča za zračni promet in potegnila zračno mrežo do Vladivostoka in do Nikolajevske ob izlivu Amurja v morje.

Istočasno so sovjeti zgradili ob Bajkalskem jezeru in vzhodno od njega nove industrijske naprave, ki naj oskrbujejo vzhodno armado z vojaškim materialom. Čez noč so zrastle tovarne za orožje, strelivo, automobile, za letala in izdelavo cementa. Za primer naj služi samo mesto Komsomolsk, ki leži med Habarovskim in Nikolajevskim ob progi, ki teče ob Amurju. Še leta 1932 je na tem mestu sredi sibirskega pragozda stala mala ribiška vas Permskoje. Komsomolsk pa ima danes 100.000 prebivalcev, mnogo tovarn za vojaške izdelke, arzenal, tovarno za letala, priprave za graditev ladij itd.

O moči vzhodne azijske armade ni mogoče popolnoma zanesljivo soditi, ker sovjeti vse ukrepe ravno na tem ozemlju posebno skrbno prikrivajo. Po raznih podatkih bi pa bilo sklepati, da šteje rdeča armada na vzhodu okrog 500.000 mož, ki so porazdeljeni v štiri armadne zbornice z 12 pehotnimi divizijami, tremi kavalerijskimi divizijami, mnogimi motoriziranimi formacijami, tremi zračnimi brigadami s 1000 letali in zelo mnogo težke in lahke artilerije. Zelo važna vojaška oporišča so Habarovsk, Čita in Vladivostok. Po sovjetskih vesteh je sovjetska industrija na Daljnem vzhodu že toliko razvita, da bi v vojnem slučaju mogla sama od sebe preskrbovati veliko armado z vsem potrebnim materialom, tudi če bi bile vse zveze z Evropo pretrgane. Razen tega je Blücher dal trditi tudi vso mejo napram Mandžuriji in po najnovejših poročilih tudi napram Mongoliji. Sovjeti s ponosom imenujejo te moderno utrjene naprave Maginotovo linijo na Daljnem vzhodu.

Sovjeti so pospešili zgraditev vojaških naprav tudi zapadno od Bajkalskega jezera v vojaškem okrožju, ki pripada že Sibiriji in ki ima za središče Novosibirsk. Po sovjetskem mišljenju je nevarnost, da bi utegnili Japonci napasti Sibirijo ne le na Daljnem vzhodu, ampak tudi skozi Notranjo in Zunanjo Mongolijo. Po drugih vesteh pa sovjeti iz napadalnih namenov pripravljajo na tem odseku Sibirije večje vojaške formacije, ki bi morale postati glavna japonskim položajem v Mandžuriji in na severnem Kitajskem. Govori se, da bi v slučaju japonsko-sovjetske vojne maršal Jegorov hotel voditi glavni napad proti Japoncem iz Mongolije proti Džeholu in severni Kitajski. Druga, za Japonce zelo neprijetna sovjetska postojanka je Vladivostok ob Tihem oceanu. Tu imajo sovjeti veliko brodogradilno podmornico, obenem pa ogromno vojaško letališče. Od tu bi mogla ruska bombna letala v nekaj

Konferenca sredozemskih držav

Francija želi sodelovanja Rusije

Anglija in Francija odkrito dolžita piratstva Italijo

Ali bo Italija prišla na konferenco?

Pariz, 3. sept. c. Francosko javno mnenje je zelo zadovoljno, da je angleška vlada tako hitro sprejela francosko zahtevo, da naj se v Ženevi sestane konferenca sredozemskih držav. V Parizu govore, da je že določen dan za sestanek te konference, ki naj bi se začela dne 12. ali 13. sept.

Sedaj se ugiba o tem, katere države bi naj bile povabljene na konferenco v Ženevi. Nemože je, da bi na konferenci bila zastopana vlada v Valenciji. Pač pa upajo v Parizu in tudi žele, da bi na konferenco bila povabljeni tudi sovjetska Rusija. Sicer je Rusija samo posredno sredozemska država, vendar pa bi morala priti na konferenco zaradi tega, ker je skrivnostna podmornica v Sredozemskem morju potopila v nekaj dneh kar dva sovjetska parnika.

Tukaj tudi že nakazujejo dnevi red te konference. Francoska vlada hoče izrabiti dejstvo, da je večerj podmornica blizu otoka Skiros potopila sovjetski parnik »Blagojevc«. Po navedbah sovjetskega kapitana je podmornica pri tem pokazala zastavo nacionalistične španije. Francoska vlada in tudi angleška pa baje dobro poznata akcijski radij vseh španskih nacionalističnih in republikanskih podmornic. Španske podmornice so take, da nikakor ne bi mogle strašiti tako daleč po Sredozemskem morju. Tudi če bi ena ali druga stranka kupila kako večjo moderno podmornico, ne bi imela izločene močve, ki bi lahko tako spretno križarilo mimo takih brodovij, kot jih imajo Francija, Italija in Anglija. Francoska vlada misli, da bo lahko dokazati, da je to ali nemška ali pa italijanska podmornica, ki je vozilo prostovoljci v službi nacionalistične vlade. Sklepajoč tako, bi francoska vlada baje tvegala odločno vprašanje, ali je sistem vmešavanja že propadel ali ne...

Pariz, 3. sept. Skoraj ves francoski in angleški tisk odločno obloži Italijo, da je ona tista, ki vrši podmornične napade na tuje ladje v Sredozemskem morju. List pravi, da so simpatije za generala Franca zadeva za sebe, druga stvar pa je zopet surova kršitev najprimitivnejših določb mednarodnega prava. Zato se morajo krivci kaznovati in pouditi, da je treba mednarodno pomorsko pravo spoštovati do vseh podrobnosti.

Pariz, 3. septembra. b. Kljub vsem nasprotujem si vestem, ki so prispеле iz Londona, kaže, da Italija ne bo sprejela angleško-francoskega predloga za sklicanje konference, ker noče igrati vloge obtožena. Razen tega bo odklonila Italija ta predlog bržkone tudi zato, ker bi na bodoči konferenci brez dvoma igrala veliko vlogo vlada v Valenciji. Če bo Italija odklonila poziv, se bo konferenca vseeno vršila. Akoravno ni točno objavljen program konference, se bo vendarle na prvem mestu razpravljalo vprašanje o ustanovitvi pomorske policijske službe v Sredozemskem morju.

Tudi Jugoslavija povabljena

Glede Rusije Anglija okleva

Pariz, 3. sept. b. Poluradni »Petit Parisien« poroča, da bo poziv za sredozemsko konferenco razposlan še danes vsem zainteresiranim državam. Povabilo bodo prejeli: Anglija, Francija, Italija, Jugoslavija, Albanija, Grčija, Turčija, Egipt in valencijska vlada. — »Matine« pa poroča, da valencijska vlada bržkone ne bo povabljena. Da se zagotovi sestanek te konference, bo sklicana v Lozani ali pa v Montreuxu.

Vprašanje, ali naj se povabi tudi Rusija, še ni rešeno, ker Anglija precej okleva v prepričanju, da konferenca v tem primeru ne bi uspela in bi mednarodni položaj le poostрила.

Kako je bil napaden »Woodford«

London, 3. sept. AA. DNB. Dopisniku »Daily Express« je podal poveljnik potopljene angleškega parnika »Woodford« izjavo. Poveljnik je izjavil, da se je podmornica kar nenadoma pojavila kakih 200 m pred parnikom. Kjer bi morali biti znaki podmornice, je bilo vse pomazano s sivo barvo. Podmornica ni izobesila zastave, vsa posadka pa je bila oblečena v mešane obleke. Podmornica je brez opomina oddala na parnik dva torpeda in nato izginila. En torpedo je zadel strojne oddelke parnika. Sedaj se še izve, da je parnik »Woodford« šel pred kratkim izobil angleško zastavo. Še nedavno je nosil ime »Jolkia« in je bil registriran v Grčiji. Vsa posadka je bila grška.

Nov napad:

Podmornica potopila sovjetsko ladjo

Atene, 3. sept. AA. Havas. Havasov dopisnik poroča z otoka Skimos: Sovjetski tovorni parnik »Marakojev« (5500 ton) je iz Marinopolja vozil asfal v francosko pristanišče Cetto. V sredo zjutraj je v grških vodah naletel na neko podmornico

med Skirosom in Psarom. Podmornica je takoj oddala torpedo kot znak, da naj se parnik ustavi. Kapitan je takoj visoko dvignil sovjetsko zastavo, posadki pa je naročil, da naj se takoj izkree na splav za reševanje. Takoj nato pa je podmornica oddala drug torpedo na parnik in nato izobesila špansko nacionalistično zastavo, nakar je izginila. Parnik je utonil v nekaj minutah. Eksplozija torpeda je delno ujela tudi splav, na katerem je bilo 37 mornarjev, in ubila enega mornarja. Ves dan je posadka nato bila na tem splavu in čakala na rešitev. Večraj zjutraj je splav našel neki grški parnik, ki je plul v Smirno. Grški parnik je potegnil splav do Skimija.

Kapitan torpediranega parnika je izjavil, da je kmalu nato, ko je parnik utonil, priplula vojna ladja neznane narodnosti in takoj odplula v drugo smer.

Skrivnostna siva podmornica

Gibraltar, 3. sept. b. V pomorskih krogih ne potrjujejo vesti, da bi bila podmornica, ki je napadla britansko krizarko »Havock«, zares potopljena. To se pripisuje dejstvu, da je bil že nekaj ur po torpediranju »Havock« skoraj v neposredni bližini izvršen nov napad na angleško ladjo »Woodford«. Brez dvoma je tudi ta napad izvršila tajinstvena podmornica, ki ima na vesti tudi že

več drugih ladij. Obstoja pa tudi možnost, da napadeta ladje na Sredozemskem morju dve podmornici, kar pa je skoraj neverjetno, ker je po izjavah vseh kapitanov in posadk ladij, ki so bile torpedirane, izvršila te zločine ista podmornica sive barve brez kakršnihkoli označb. Zelo težko je ugotoviti, komu ta podmornica pripada, ker je prav posebno konstruirana in gre bržkone za neko izredno moderno podmornico z velikim akcijskim dejstvom.

Sovjetski prsti?

Amsterdam, 3. septembra. AA. (Stefani.) V zvezi na britanski rušilec »Havock« po neznani podmornici piše list »Handelsblad«: Sovjetska Rusija je v skrbeh zaradi svojega neuspeha na španskem in se na vse načine prizadeva, da zaneti vojno v Evropi, da bi tako dobila proste roke na Daljnem vzhodu.

Rim, 3. sept. AA. Havas. Listi pišejo zelo obširno o napadu na »Havock« in »Woodford«. Vsi listi pa pobijajo vesti tujih listov, da bi bila italijanska podmornica, ki je potopila kontratorpedovko.

London, 3. sept. AA. DNB. Po uradnem poročilu angleške admiralitete je sedaj v Sredozemskem morju kakih 50 angleških vojnih ladij.

Vojna na Vzhodu se nadaljuje

Sovjetska pomoč Kitaju

Amerika ne prizna japonske blokade

Ozemlja, ki so zaznamenovana z navpičnimi črtami, obsegajo one kitajske province, ki jih želi zasedati in jih je deloma že zasedla Japonska. Severozapadno od Pekinga sta provinci Čahar in Sučjan (na karti: Čahar, Soei Yuen), v katerih prebivajo Mongoli kitajske Notranje Mongolije. Čahar bodo Japonci kmalu imeli pod svojo oblastjo, v Sučjan pa pravkar prodirajo, da potem razglasijo »neodvisno« mongolsko državo Mongokuo. S tem bi se Japonska zarinila med Kitaj in Rusijo, ogrožajoč Zunanjo Mongolijo (Mongolie Exterieur), ki je pod ruskim protektoratom. Glavno mesto Zunanje Mongolije je Ulan Bator (na karti Ourga). Province južno od Pekinga pa bi Japonska rada združila v »Avtonomni severni Kitaj« pod njenim varstvom. To so: Hopej, Čansi in Santun (na karti: Ho pe, Čan si, Čan toun). Za enkrat so trdno v jakonskih rokah šele Pekin, sedlo Nankou in mesto Kalgan ter na morju Tienčin. — Na karti je z debelim črnim robom zarisana zaradi primerjave velikosti ozemelj Francija.

Tokio, 3. septembra. b. Danes je bilo izredno zasedanje parlamenta, kjer je bilo sklenjeno, da se operacije na Kitajskem brezobzirno nadaljujejo. Vendar pa se je pokazala v parlamentu rahla opozicija zaradi prevelikih kreditov za vojne potrebe, ki rušijo ravnotežje državnega proračuna in japonsko valuto.

Tokio, 3. septembra. AA. (Stefani.) Po trditvah agencije Domej je prispelo v Sanghaj 62 sovjetskih letal, po poročilih »Hosija« pa 30 letal v pokrajino Sansi, in sicer čez Zunanjo Mongolijo. V Nanking se je pripeljalo 20 sovjetskih strokovnjakov za tanke. General Levin, vojaški odposlanec sovjetske Rusije v Sanghaju, je dodan generalnemu štabu kitajske armade.

Po poročilu iste agencije je vlada sklenila izdati za kritje naknadnih kreditov za vojsko za

2.022.700.000 jenov državnih bonov. Celotni dosežani stroški kitajsko-japonske vojne dosega 2.566 milijonov jenov.

Washington, 3. septembra. b. Ameriška vlada je izjavila, da ne prizna japonske blokade in da bo proti vsakemu sovražnemu aktu Japonske odgovorila s protikrepi. Kitajci pričakujejo ameriško ladjo »Vicheta«, ki pluje iz Baltimore na Kitajsko, kjer bo izkrcala 17 bombnih letal in velike množine bodeče žice.

Za kraljev rojstni dan

V ponedeljek, dne 6. septembra 1937 se obhaja rojstni dan Njeg. Vel. kralja Petra II. kot državni praznik. V proslavo tega praznika bo ta dan ob 10. v takojšnji stolnici sv. Nikolaja slovesna pofikalna maša, po maši pa zahvalna pesem »Tebe Boga hvalimo« a pripadajočo molitvijo za kralja.

V pravoslavni cerkvi bo svečana služba božja ob 9. v evangelijski cerkvi ob 10. v starokatoliški kapeli na Gosposvetski cesti št. 9 pa ob pol 9. Istega dne sprejema gospod ban od 11.30 naprej v banški palači (Bleiweisova cesta št. 10) poklonitve in čestitke.

Francove čete v Asturiji

Salamanca, 3. septembra. S severne španske fronte poročajo, da so bele čete v pohodu proti Gijonu zasedle pet vasi v provinci Asturiji. Preko račice so reko Devo in zasedle pristaniško mesto Vidiago, ki je 80 km oddaljeno od Santandra. Druga kolona je pričela plezati na pogorje Penas de Europa, katerega vrhovi imajo nad 2500 m višine.

Salamanca, 3. septembra. AA. (DNB.) Včerajšnje nacionalistično uradno poročilo pravi:

Santandrska fronta: Naše čete so očistile teren in utrdile zavzete postojanke. Oddelek naše vojske je prodiral proti Potesu, severni oddelek pa je zavzel Pendueles. V odseku pri Potesu so naše čete zavzele tri kraje. Tam se jim je predalo 700 milicnikov.

Asturska in leonska fronta: V odseku Portugalia dela Reina je pribežal na našo stran ves sovražni oddelek s svojim kapitanom in dvema poročnikoma na čelu. S seboj so prinesli tudi strojnico.

Aragonska fronta: V odseku pri Belciti so-voznik se močno pritiska. Naše čete se trdno drže svoje postojanke.

Južna fronta: V odseku pri Penaraji je sovražnik napadel naše postojanke pri Sieri Grani in pri Sieri Toro in imel velike izgube. Zaplenili smo sovjetsko letalo, sovjetski tank, več pa smo jih uničili.

Letalstvo: V sredo smo sestrelili 5 sovražnih letal. Včeraj smo sestrelili še nekaj letal.

Gijon se bo predal?

Salamanca, 3. septembra. AA. Havas poroča: Nacionalistična radio postaja »Espana« je objavila sinoči naslednje vesi:

Po vesteh iz Gijona so sindikalisti ponudili mesto nacionalistom brez boja, ker se zavedajo, da je obramba mesta nemogoča.

Salamanca, 3. septembra. AA. (Havas.) Radio

postaja »Espana« objavlja, da so nacionalistične vojske ladje s pomočjo letal popolnoma blokirale pristanišče Gijona.

Rdeče poročilo

Valencia, 3. septembra. AA. (Havas.) Ministrstvo za narodno obrambo je objavilo naslednje uradno poročilo:

Na aragonski fronti smo odločno odbili napade na naše postojanke pri Mediani. Zavzeli smo Arenas in semenišče v Belchiti. Naše čete so z vseh strani vdrl v mesto, kjer se sedaj razvija polnična borba. Položaj sovražnika je na postojanki Puebla de Alorton obupen. Zavzeli smo vrhove vzhodno od Val de Sinfor in vrhove južno od ceste, ki vodi iz Mediane.

V letalski bitki proti 60 sovražnim letalom smo sestrelili 4 in poškodovali 5 njihovih letal. Mi smo izgubili tri letala. Na južni fronti je sovražnik moral zapustiti svoje postojanke pri Cortiji de Malaganda in se je utrdil na bližnjih vrhovih. V odseku Pozoblanca je sovr. pritisk pri Siera de Tejeron prisilil naše čete, da se umaknejo, toda istočasno so naše čete, ki napadajo ob železniški progi Penaraja-Almorejon, zavzele tudi drugo sovražno obrambno črto.

Sovjetski tovor za Franca

Villefranche, 3. septembra. AA. (Havas.) Že deset dni je trgovalski potniški parnik valencijske vlade »Mare Negro« čakal na odhod v tukajšnjem pristanišču. Včeraj je kapitan izkoristil odsotnost večine mornarjev in s parnikom odplul v neko nacionalistično pristanišče. Najbrž je parnik najprej odplul v Sardinijo. Na parniku je bil velik tovor z vojnim materialom in tanki. Parnik je prišel iz Odesa.

Osebnosti

Belgrad, 3. sept. m. Postavljeni sta za pogodbeni postarici Vera Bakau in Cecilija Čretnik v Subotici.

Belgrad, 3. sept. m. Prestavljena je na lastno prošnjo na manjšinsko šolo v Franzenstalu pri Zemunu Olga Poljanec, doslej v Ljutomeru.

Belgrad, 3. sept. m. Upokojeno so postni uslužbenec Andrej Kerševan, Ljubljana I. Franc Sovdat, III. tehnična sekcija v Ljubljani, Franc Zajc, mestna sekcija v Ljubljani, in Jakob Schreiner, Gornja Radgona.

Belgrajske vesti

Belgrad, 3. sept. m. Nocoj od 18. do 20. je bila seja ministrskega sveta pod predsedstvom dr. Stojadinovića. Na njej so pretresali razna tekoča in rešena vprašanja.

Belgrad, 3. septembra. m. Na predlog osrednje uprave za posredovanje dela je minister za socialno politiko in narodno zdravje na podlagi § 42 uredb o organizaciji posredovanja dela z dne 27. novembra 1927 izdal odlok, da se podpiranje nezaposlenih delavcev na način, ki ga predvideva § 160 odst. 1 in § 162 odst. 1 o skrbi za nezaposlene delavce in o namestitvi z dne 15. decembra 1935 podaja do pletika.

Belgrad, 3. septembra. m. Davi ob 8,10 se je vrnil v Belgrad predsednik vlade dr. Stojadinović.

Belgrad, 3. septembra. m. Dane je bil pokopan vseučiliški profesor ter bivši dekan juridične fakultete v Subotici dr. Čedomir Marković.

Belgrad, 3. septembra. m. Na rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. bodo v ponedeljek po vseh cerkvah in molitnicah zahvalne službe božje. V pravoslavni cerkvi bo zahvalna služba božja v Aleksandra Nevskega v Dušanovi ulici, ker se saborna cerkev popravlja. Zahvalne službe božje se bodo udeležili predstavniki cerkvenih in vojaških oblasti.

Kako je prezidentu Masaryku

Praga, 3. sept. c. Ob 16 je bilo objavljeno uradno zdravniško poročilo o stanju bolezni prezidenta Masaryka: Prezidentovo stanje se stalno in počasi izboljšuje. Zavest jasna. Temperatura 36,1. Puls 92. Sicer pa je stanje slejkopre resno.

Praga, 3. sept. AA. (Havas.) Zdravstveno stanje predsednika Masaryka se je popravilo. To vest je prestolnica sprejela z nenavadnim veseljem. Listi so o zdravstvenem stanju predsednika Masaryka prinašali obširne članke.

Novi usmrtilci v Sovetiji

London, 3. sept. Po poročilu »Exchange Telegraph« iz Moskve je bilo pretekli teden aretiranih 11 georgijskih voditeljev, od katerih so jih po petdnevem zaslišanju 7 takoj ustrelili, ostali pa so obsojeni na dolgoletno ječo. Obtoženi so bili, da so pripravljali napad na komunističnega voditelja v Georgiji, Bervo, hoteč prevzeti oblast in proglasiti neodvisno georgijsko republiko, v primeru, da bi se boljševiki zapletli v kako vojno.

Kakor poroča »Daily Express« iz Moskve, je »Pravda« težko osumila ministrskega predsednika republike Kirgizov. »Pravda« piše, da je ministrski predsednik Izakajev član protirevolucionarnega gibanja. Pričakujejo njegove aretacije.

Poročali smo že, da se je predsednik sveta komisarijev na Ukrajini ustrelil. Boljševiški uradni krogi poročajo, da je to storil iz strahu pred odkritji. Pisal se je Lupšenko. Zapleten naj bi bil v protiboljševiško propagando. Sovjeti so imenovali za njegovega naslednika 34 letnega komunisto Bondarenko.

Pariz, 3. septembra. AA. (Havas.) Iz Moskve poročajo: »Leningradska Pravda« javlja, da je osem članov desničarske protisovjetske skupine, ki jo je vodil bivši tajnik sovjetskega odbora Vasilijev, obsojenih na smrt. Dva druga člana je sodišče obsodilo na pet let ječe in zaplenbo premoženja.

Dunajska vremenska napoved: mirno jesen-eko vreme.

Zagrebska vremenska napoved: Pretežno jasno s porastom temperature.

Mussolinijev obisk

Mussolini bo posredoval v konfliktu z Vatikanom S Hitlerjem bosta proučila mednarodni položaj

London, 3. septembra. b. »United Press« poroča: Mussolini bo ob priliki svojega obiska v Nemčiji nastopil tudi kot posredovalec med Vatikanom in nemško državno vlado. V Berlinu bo ostal en dan in sicer 23. t. m. Nato bo odpotoval v München, kjer bo koncentriranih 120.000 mož SS. Mussolini se bo morda udeležil tudi vojnih manevrov, vendar

V Moskvi izdajajo Sovjeti organ v francoskem jeziku, znan »Journal de Moscou«. V tem listu predstavljajo Sovjeti svojo politiko, kakor to prija njihovim namenom v Evropi. Zato je ta list zelo previden v svojem pisanju, seveda pa se katerikoli zgodbi, da se nehoti izda. To se mu je primerilo tudi 24. avgusta t. l. v številki, v kateri priobčuje obširen članek o pravoslavni demonstaciji v Belgradu in o znani procesiji, v kateri je bil od pendreka zadet škof Simeon, ko je s svetlim križem tolkel po poljejskih glavah. »Journal de Moscou« pravi, da so narodne mase točno razumele, kako je vprašanje konkordata ustvarilo v Jugoslaviji nov položaj, ki nudi priliko, da se verska borba med pravoslavni in katoličani uporabi v korist proletariata...

Naša vlada je že precej časa dobro informirana o tem, da je Kominterni tištl glavni faktor, ki s pomočjo spretno propagande med arabskim narodom podpira sedaj verske strasti, in sicer na jako premeten način: V Sloveniji in na Hrvaškem hujšajo katoliške proti pravoslavju in se postavljajo popolnoma na stran katolicizma s tem, da sugerirajo ljudem, da je katolicizem višja kulturna vera zapada, ki ima zgodovinsko nalogo, da se bori proti bizantinski pravoslavni reakciji. V Belgradu pa agenti ruskih Sovjetov govorijo ravno nasprotno: da je treba katolicizem pobijati, ker predstavlja idejno ozadje in glavno oporo fašizma, dočim je pravoslavje eminentno svobodno-miselno in demokratično... In dočim prijatelji

Učenec Tomaža Kempčana

Gospod senator Pucelj je, kakor vidimo, začel na stara leta brati Tomaža Kempčana, kar je na vsak način hvale vredno. V zadnjem svojem »Kmet-skem listu« pripoveduje svojim bralcem, kako je bral v »Hoji za Kristusom« med drugim tudi to-le: »Ne napredovati, se pravi nazadovati.« Navezujoč na to, razlaga potem gospod Pucelj svojim maloštevilnim kmetom, da drugod kmetstvo napreduje in postaja gospodar, pri nas pa da nazaduje in v kratkem bomo na svoji zemlji samo še roboti. Na ta način, pravi, gremo nazaj naravnost v srednji vek, in končno poziva svoje prišaste, naj se združijo in kot združeni kmetje povedo na glas, da nočemo več srednjeveškega tiranstva.

Zelo pozabljen je gospod senator Pucelj. Bil je na vladi kmalu po vojni, se zvezel z vsakim režimom, ki ga je sprejel v svojo sredo, nestetokrat menjal zastavo na svoji stranki in užival vso oblast. Najbolj močeno je bil za časa srednjeveške diktature svojih prirodnih prijateljev in varuhov Petra Živkovića, pokojnega Sršića in gospoda Uzunovića, pa tudi z Jevtićem je bil in je še dober ter se tika z vsemi velikimi gospodi, ki bi bili lahko pomagali slovesnemu kmetu. Kaj je pa storil zanj? Prav nič, ker je skrbel samo zase in za svoje najbližje prijatelje, kmet pa je ravno za časa njegove diktature najbolj propadel, dočim se pod sedanjim vladom po tako strašni krizi počasi in stalno dviga ter prodaja svoje proizvode dvakrat dražje, nego jih je za časa kmečkega kralja Pucelja in njegove dinastije. Ravno za njegovo vladno velja izrek Tomaža Kempčana, da »ne napredovati se pravi nazadovati«. Gospod senator Pucelj pa naj se le bavi naprej s Tomažom Kempčanom, ker to bo edina korist vsega njegovega političnega življenja in delovanja.

Kaj pravijo hitlerjevci

»Völkischer Beobachter« simpatizira, kakor je znano, z onimi pravoslavni krogi, ki so razvneli borbo proti katolicizmu, ker se nadeja, da bo mogoče na ta način oslabil katolicizem tudi z južnovzhodne strani. Vrh tega »Völkischer Beobachter« že od samega začetka podpira jugoslovanski unitarizem. Dobro so znane tudi zveze naših fašistov, to je Ljotičeve stranke, z rajhom, ki ne varčuje, kadar je treba podpreti fašizem v drugih državah. »Völkischer Beobachter« je o naših razmerah dobro poučen in zato je zanimivo, kaj sodi o njih. V eni svojih zadnjih števil prinaša pismo svojega belgrajskega poročevalca, v katerem je rečeno, da je opozicija napravila napako, ko je ponatisnila pismo, ki ji ga je napisal dr. Maček (torej je ta stvar vendarle resnična — op. ur.). S tem je namreč dosegla ravno nasprotni učinek, ker je prvič na eni strani Mačkovo nekoliko skrivnostno izjavo brez dvoma napadno tolmačila, drugi pa je Maček postal še bolj rezerviran, in sicer ne v prid opozicije, kar je čisto naravno, če se pomisli, da vodi narod, ki je po veliki večini zavedno katoliški. Položaj opozicije pa je tudi zaradi tega elab, ker se za mesto patriarha poteguje nič manj kot 18 kandidatov. Če pomislimo, da noben kandidat ne more uspeti, če je proti njemu režim, si lahko predstavljamo, kako to vpliva na potrebno slogo tistih pravoslavni krogov samih, ki vodijo borbo proti konkordatu ali pa ji kakorkoli že pomagajo.

Nemške baletke

Jadranska straža je po svojih pravih organizacija, ki družijo okoli svojega programa vse, ki hočejo prešiniti široke sloje ljudstva z idejo državne moči in patriotizma ter nacionalnega čustvovanja. Zato smo s presenečenjem zvedeli, da je ta jugoslovanska patriotska organizacija uprizorila med Mariborskim tednom Shakespeare »Sen kresne noči« z dvema baletkama. Ano Schiffermayr in Zito Salten, ki sta pristni Nemki iz Grada. Vprašamo vodstvo oziroma odbor »Jadranske straže«, kako se to stinja z jugoslovanskim nacionalnim značajem in nameni država, saj imamo tudi Slovenci umetnice v baletu. Res čudno, da organizacija, čije odlični faktorji tako zelo poudarjajo svoje integralno jugoslovansko, niso mogli najti jugoslovanskih umetnic za »Sen kresne noči«. Ali so morebiti »minderwertig«?

Lausanne, 3. septembra. AA. DNB: Včeraj je tukaj umrl v starosti 75 let baron Pierre de Coubertin, ustanovitelj sodobnih olimpiad in predsednik mednarodnega olimpijskega odbora.

Po nevarnih vodah

Sovjetov v katoliških krajih Jugoslavije hlinijo sedaj največje simpatije do katolicizma, ki da mora najbolj pomagati narodni osamosvojitvi Slovenec in Hrvatov, kar jim služi kot glavno orodje za ustvarjanje neke ljudske fronte, so pri znanih demonstracijah na »Slaviji« v Belgradu vzklikali proti katolikom in katoliški Cerkvi.

Iz tega ni težko razumeti, če oni jugoslovanski tisk v Belgradu in drugod po državi, ki je v službi opozicije, kaže tolike simpatije do sovjetske politike, česar se seveda ne sme razumeti kakor nekako namerno sodelovanje ali pa istovetnost socialnega programa in svetovnega nazora, ampak kot nehoteni izraz simpatij z elementi, ki iz svojih lastnih posebnih nagibov in pobud pomagajo borbi vseh onih, ki hočejo sedaj strmoglaviti režim dr. Stojadinovića s pomočjo sicer njim tako zelo obso-vražene pravoslavne vere in cerkve. Bilo bi pa dobro, če bi se opozicija, ki po svojem lastnem zadržanju hoče koristiti kralju, narodu in državi, vsaj zdaj zavedla, da ta njena borba doneska koristi samo elementom, ki skušajo v prid svojemu svetovnonazornemu in družabnemu ekstremizmu to državo zrušiti. Ni boljšega dinamita, če kdo hoče pogoltni v zrak temelje jugoslovanske enotnosti in države, kakor če neti borbo v imenu verskega nasprotja med zapadom in vzhodom. Gospodod opozicije, ki gotovo nočejo, da bi na razvalinah naše države triumfal komunizem, torej lahko upravičeno zaključimo: Caveant consules!

Prazne besede

Te dni je imel zemljoradniški prvak dr. Branko Čubrilović sestanek neke v severni Dalmaciji. Na tem sestanku je svojim vernim ovčicam dejal, da združena opozicija, posebno pa zemljoradniki, stremijo za tem, da bi Hrvti in Srbi imeli iste pravice, zato pa naj se srbski in hrvatski kmetje združijo, da ustvarijo seljaško državo. Politika sporazuma, tako je dejal Čubrilović, je že na vidiku in mi smo prepričani, je rekel, da so že šteti dnevi in meseci, ko bosta srbski in hrvatski kmet ustvarila veliko bratsko ravnopravno Jugoslavijo. Ko je povedal še več drugih takih prijetnih stvari za seljaško uspeha, je napovedal novo demokracijo, ki jo bo seveda uresničila združena opozicija, predvsem pa zemljoradniška gospoda iz Belgrada.

Bratski hrvatski narod se seveda takim izvajanjem pomilovalno smeje. Gospodje srbski zemljoradniki so že bili na vladi in so se v vsaki podpirali centralizem ter tako pomagali tlačiti hrvatski narod v imenu narodnega edinstva. Če so se pred kratkim izjavili za ravnopravnost hrvatskega naroda, je to samo krinka, s katero bi radi prišli zopet na oblast, ki si je tako srčno žele, potem pa bodo krinko sneli in skupaj z JNS zopet krepko delali za ohranitev oziroma upostavitve unitaristične Jugoslavije. Saj jih vidimo pravkar sedaj, ko ima gospod Branko Čubrilović govore o enakopravnosti po Bosni, v objemu z največjimi šovinisti in unitaristi, ki se zavzemajo za hegemonijo pravoslavne arbstva. Kar pa se tiče demokracije in seljaške države, je Jugoslavija tudi že imela priliko spoznati, kako malo resne so besede belgrajske kmečke gospode.

Fanalizem

»Samouprava« prinaša sledečo beležko: »Koliko neki duhovniki kljub jasnim nameram vlade in zmernih cerkvenih dostojanstvenikov, da bi prišlo do pomirjenja med cerkvijo in državo, to upoštevajo, nam kaže sledeči primer: ko je neka uradnica uprave našega lista šla k svojememu župniku v Belgradu z vsemi dokumenti, da se poroči z nekim uradnikom glavnega odbora JRZ, je župnik odklonil spravevanje v cerkvi. Se težji primer podobne vrste se je zgodil v Sarajevu. Ali bo sv. sinod opozorila ta duhovnika na kruto kršitev zakonov pravoslavne cerkve?«

Angleški novinar g. John Watson, bivši član uredništva »Times«, je 1. t. m. obiskal dr. Mačka v Kupincu ter imel z njim daljši razgovor.

Železnica Pristina-Kuršumlija, ki jo gradi francosko podjetje Batignolles, se bo začela kmalu graditi. Dolga bo 65 km.

Zopet izhaja v Zagrebu »Nova Riječ«, glasilo Večeslava Valjdera, znanega pristaša pokojnega Pribečevića, oziroma bivše SDS.

Potvorjen polni list

Fritza Adlerja

V Rotterdamu je bil zaradi potvorjenega polnega lista aretiran tajnik druge socialistične internacionale dr. Fritz Adler, ki je znan v svetu po tem, da je svojčas ustrelil avstrijskega ministrskega predsednika grofa Stürgaha.

Dr. Fritz Adler je podoba blodečega Juda. Po umoru so ga avstrijski marksisti nekaj časa častili kot junaka. Pozneje se je pa sprl s svojo stranko in odšel v London kot tajnik socialistične internacionale. Toda v Londonu mu ni dopadlo. Večkrat je poročal svojim listom na Dunaju, da nima angleška delavska stranka nobenega smisla za marksizem, da je nasprotno okužena s »klerikalizmom«, ker celo njeni najbolj vidni člani povdarjajo svoje krštanstvo in javno pred jedjo in po jedi molijo in to celo na javnih banketih. Očitno pa Fritz Adler tudi Londonu ni bil prijeten gost, in tako se je s svojim tajništvom vred preselil v Zürich. Toda tudi Švicarjem njegovo delovanje ni dopadlo in so mu oblasti dale mig, da naj zapusti Švedo. Pred dvema letoma se je preselil s tajništvom vred v Bruselj pod varstvo belgijske socialistične stranke. V Holandijo je odšel, da bi tamkaj predaval v kroških socialistične organizacije.

Nesreča na Bledu

Bled, 3. septembra.

Danes popoldne se je na Bledu spet pripetila avtomobilska nesreča. Na cesti proti Leacam se je pripeljal neki avtomobil iz Trsta s potniki, ki so prišli na Bled na odhiti. Ko je avto hotel prehiteti neki voz, je zadel ob malega dečka Milana Maunerja iz Most pri Ljubljani. Avto je dečka podrl in mu zadal hude poškodbe na glavi, tako da je dobil hud pretres možganov. Starši dečka, ki so šli po drugi strani ceste, so tik pred avtomobilom fantka poklicali k sebi na svojo stran, kar pa je bilo usodno. Prvo pomoč je nudil dečku g. dr. Benedikt iz Bleda, nato pa je dečka avtomobil, ki ga je povozil, odpeljal v ljubljansko bolnišnico. Vzrok te neereče preizkuje komisija.

Varšava, 3. septembra. AA. Havas: Včeraj popoldne je žid Diamond skušal podtakniti katastrofalen požar v oddelku za potne liste v francoskem poslanstvu. Ogenj je k ureči zajel samo nekaj preprog. Škoda je kljub temu velika.

Narodna Odbrana dobila komisarja

Belgrad, 3. sept. AA. V zadnjem času je Narodna odbrana ponovno prekoracila s svojim ravnanjem in delovanjem svoj statutarni delokrog, ki ga odreja družvena pravila. Delala je celo proti ciljem in namenom te ustanove.

Uprava mesta Belgrada je na podlagi teh dejstev kot pristojna nadzorna oblast s svojim odlokom II št. 4440 od 2. septembra odredila, naj se predsedstvo, osrednji odbor, plenum in nadzorni odbor narodne odbrane takoj razrešijo dolžnosti, za komisarja pri tem združenju, ki bo opravljal posle predsedstva osrednjega odbora, plenuma in nadzornega odbora do izvolitve nove uprave, je pa imenovala upokojenega divizijskega generala Miloša Mihajlovića.

Ta sklep je bil takoj izvršen in komisar Mihajlović je se tega dne prevzel svojo dolžnost. — Iz pisarne uprave mesta Belgrada II št. 4440 od 2. septembra 1937.

Pomočnik prom. ministra

Zagreb, 3. septembra. b. Dosedanji ravnatelj zagrebskih železnik Mato Schneller je imenovan za pomočnika prometnega ministra. Prejšnji pomočnik Senjanović je vpojojen in odlikovan z Jugoslovansko krono 2. razreda.

Z imenovanjem inž. Schnellerja za pomočnika prometnega ministra je to ministertvo dobilo odličnega strokovnjaka, ker bo s svojo strokovno izobrazbo in z velikim izkustvom v gradnji in eksploataciji železnice mnogo koristil na vodilnem mestu v trenutku, ko se s polno paro grade nove in obnavljajo stare železniške proge. V Zagrebu, kjer je inž. Schneller zadnja leta vodil ravnateljstvo državnih železnic, uživa novi pomočnik prometnega ministra v vseh krogih veliko spoštovanje.

Za naše proge

Belgrad, 3. septembra. m. V emislu predloga ljubljanskega železniškega ravnateljstva je prometni minister zaprosil ministrski svet za odobritev kreditov 544.000 din za izmenjavo kretin na mariborski progi ter za zboljšanje proge pri Zidanem mostu. Vsa dela, ki jih je ministrski svet odobril, bo izvršilo ljubljansko žel. ravnateljstvo v lastni režiji.

Na vojaško tekmo MZ

Belgrad, 3. septembra. m. V dnevi od 10.18. septembra bodo v Kraljevem gradu in v Pardubicach na Češkoslovaškem vojaške tekme držav Male zveze za prehodni pokal romunskega kralja Karola II. Pokroviteljstvo nad temi tekami je prevzel predsednik CSR dr. Beneš. Našo vojaško skupino, ki je te dni odpovala na tekme v Češkoslovaško, bodo vodili: div. general Aleksander Stojanović, sanitetni podpolkovnik dr. Milorad Feliks in zrakoplovni kapetan I. razr. Srbišlav Popov. Izbrane skupine vojaštva bodo tekmoval v teku, streljanju in metanju bomb, v jahanju s postavljenimi ovirami, v plavju in sabljanju.

Urbani v Zagrebu

Zagreb, 3. septembra. b. V Zagreb je prispel profesor univerze v Trstu Berto Urbani, kulturni esotrudnik »Piccola« in avtor nekaterih knjig o naših krajih. Ogledal si je razne kulturne ustanove v Zagrebu.

Moto - tekma v Zagrebu

Zagreb, 3. sept. b. Število prijav za nedeljsko tekmovalje stalno narašča. Največje zanimanje vlada za nastop Prvega hrvatskega moto-kluba, ki bo tekmoval z ekipo novega moto-kluba Zagreb. Na dirkališču je pripravljeno vse, da prisostvuje tekam najmanj 500 gledalcev, ki bodo dobili sedeže. Vse je pripravljeno za začetek tekmovalja. Senzacija bo prvi nastop znanih motociklističnih tekmovalcev Grbea in Prošneka, ki se hoče ta uveljaviti na polju te vrste športa. Mariborčani in ljubljanci pridejo kompletni in bodo že v soboto popoldne preizkusili svoje sile. Vsi znaki kažejo, da se bo motociklistični šport, ki je dolgo časa nihal, končno le uveljavil tudi v Jugoslaviji.

Stockholm, 3. septembra. AA. Havas: Svetovni industrijalec Aksel Wenergreen je daroval vato 100 milijonov frankov. Obresti te vase bodo porabili za nagrade za znanstvena dela na polju socialnega gospodarstva.

London, 3. septembra. AA. DNB: Kmalu bodo objavili uradni načrt potovanja angleškega kraljevskega para v Indijo. To potovanje se bo vršilo v zimi 1938/39. Obisk bo trajal tri mesece.

Amsterdam, 3. septembra. AA. (Stefani). V Stapsorstu se je več otrok igralo z vžigalicami in zanetilo požar, ki je upepelil sedem velikih farm.

Kongres jugoslovanskih kirurgov

Zborovanje v glavni dvorani naše univerze.

Ljubljana, 3. septembra.

Začetki organizacije jugoslovanskih kirurgov segajo daleč v predvojne čase. Že leta 1904 je bila ustanovljena organizacija, ki še danes lepo deluje. Njene posamezne sekcije razvijajo lepo delavnost, posebno pa najmlajša med njimi, ljubljanska sekcija, ki je bila osnovana leta 1933 in ki ji je od ustanovitve sem načeluje primarij dr. Božidar Lavrič. Letos so si za svoj kongres izbrali kirurgi baš Ljubljano, katere kirurgi uživajo, kakor je že iz tega dejstva samega razvidno, velik sloves v strokovnih krogih.

Danes dopoldne so se v sejni dvorani našega vseučilišča zbrali številni gostje k svečanemu začetku kongresa. Prišli so številni gostje iz Češko-slovaške, nadalje zastopniki bolgarskih, grških in romunskih kirurgov, v prav lepem številu pa tudi člani društva iz vse države, med njimi mnoge znane veličine iz Zagreba in Beograda. Poleg številnih gostov so se slovesnosti udeležili tudi zastopniki oblasti, korporacij in univerze, katere vse je uvodno pozdravil primarij dr. Božidar Lavrič kot predsednik ljubljanske organizacije, ki obsega vse kirurge v Sloveniji. Po odposlanih pozdravnih brzojavkah Nj. Vel. kralju Petru II. in Nj. Vis. knezu-namestniku Pavlu, je dr. Lavrič imenoma pozdravil odlične zastopnike in se jim zahvalil za izkazano podporo. Predvsem je pozdravil pokrovitelja kongresa bana dr. Marka Natlačenca, ljubljanskega župana dr. Adlešiča, dekana medic. fakultete in zastopnika rektorja dr. Alfreda Šerka, načelnika banke uprave dr. Kosija, predsednika Zdravniške zbornice dr. Meršolja, predsednika Zdravniškega društva dr. Matka, češkoslovaškega konzula Minovskega in francoskega konzula Remeranda, prof. dr. Jiana iz Bukarešte itd. Nato se je v toplih besedah spomnil umrlih članov in prijateljev društva od zadnjega kongresa sem, katerih spomin so prisotni stoji počastili.

Na dnevnem redu kongresa je predvsem razprava o dveh boleznih: vnetje trebušne mrene in karni v ledvicah. Ob tej priliki je dr. Lavrič izrekel nekaj tehtnih besed o sedanjem stanju kirurgije in medicine sploh. Količina literature je v medicini zelo narasla, žal pa ni istočasno in v isti meri narasla tudi kakovost. Tu je treba zastaviti novo delo, da se ne bomo izgubili v obilici malih problemov, ampak da bomo vedno zri pred seboj tudi celoto. Eksperimentiranje na marsikakšnih

poljih je vzrok, da je marsikje zaupanje v medicino padlo, toda če bomo pri reševanju vseh problemov gledali na celoto, potem nam uspeh ne bo izostal. Preveč specializacije je škodljivo, potrebno je najti prave meje.

Prvi je za njim spregovoril ban dr. M. Natlačenec, ki je zlasti želel kongresu veliko uspehov v

strokovnem delu, od katerega si obeta človeštvo velike koristi. Obenem pa naj kongresisti porabijo priliko, da si ogledajo našo domovino, ki jih z veseljem sprejema, da bodo spoznali tudi naše ljudstvo. Ljubljanski župan dr. Adlešič je posebno poudaril, da ga veseli, da si je kongres za svoje razprave izbral baš mesto Ljubljano in želi, da bi njegovo delo prešlo v korist vsem trpečim. Dekan dr. Šerko je v svojem pozdravnem govoru dejal, da je tudi za slovensko univerzo čast, da more pozdraviti tako odlične goste in da naj vidijo, kako tudi mi — mali narod — stremimo za napredkom, kakor so ga dosegli v svojem razvoju že veliki narodi.

Dr. Meršolj je goste pozdravil v imenu zdravniške zbornice in Zveze zdravniških zbornic iz Beograda ter zlasti poudaril, da je napredek kirurgije tudi napredek vse medicine. Za Slovensko zdravniško društvo je govoril doc. dr. Ivan Matko ter zlasti dejal, da obe temi kongresa zanimata vse zdravnike. V imenu brnske univerze je govoril prof. dr. Rapani, v imenu bratislavske univerze in češke kirurške organizacije dr. Kostlyvy. Končno je še pozdravil goste v imenu romunske kirurške organizacije in zveze zdravniških organizacij Male zveze prof. dr. Jian Jiano iz Bukarešte.

S tem je bila slovesnost otvoritve kongresa končana in kongres je takoj začel s strokovnimi predavanji, katere so spremljale demonstracije in o katerih se je razvila vedno zanimiva debata. Kongres bo še jutri razpravljal.

Prvi je referiral znani profesor dr. Sergij Saltykov, ki deluje že od leta 1922 na zagrebški univerzi, o vnetju trebušne mrene (Peritonitis perforativni). Podal je najprej anatomske slike. Po uvodu in definiciji vnetja trebušne mrene se je pečal s posameznimi organi v trebušni votlini in njeni okolici. Vnetje nastopa po leziji ali rupturi teh organov. Referiral je nadalje primarij g. dr. Božidar Lavrič in končno prof. dr. Alojzij Zalokar. K tem glavnim referatom so bila podana v debati razna mnenja ter se je popoldne diskusija nadaljevala.

Mednarodni časnikarji na naši razstavi

Inozemski časnikarski gostje si gledujejo razstavo slovenskega časnikarstva.

Ljubljana, 3. septembra.

Danes dopoldne so prispeli v Ljubljano visoki gostje, udeleženci kongresa evropskih poročevalnih agencij, ki se je pričel 25. avgusta na parniku »Dubrovnik« v Benetkah. Odtod so se udeleženci kongresa odpeljali v Jugoslavijo. Ustavili so se v vseh večjih mestih na našem Primorju ter se nato podali tudi v Beograd. Na vsem njihovem potovanju po Jugoslaviji jih spremlja ravnatelj naše Agencije Avale dr. Svetislav Petrovič. Iz Zagreba so se danes ob 11.15 s posebnim vlakom pripeljali v Ljubljano in najprej krenili na velesojem.

Med gosti so naslednji odlični predstavniki evropskih poročevalnih agencij: Albanijo zastopa minister dr. Michel Šerko, Nemčijo zastopa predsednik upravnega odbora agencije DNB, Avstrijo direktor avstrijske službene agencije Edmond Weber, Anglijo generalni direktor agencije Reuter Murray, Francijo generalni direktor agencije Havas A. Meynot, Italijo generalni direktor agencije Stefani Manlio Morgagni, Češkoslovaško generalni direktor CTK Ladislav Tvaruzek, Poljsko generalni

ni direktor agencije Pat Konrad Libicki, Romunijo delegat agencije Rador prof. Netta, Švedsko direktor Gustaf Reutersward, Švico generalni direktor Švicarske telegrafске agencije dr. Ludi, Bolgarsko bivši minister in direktor tiska Nikola Balabanov in direktor bolgarske telegrafске agencije Georg Kerekov, Grčijo direktor atenske agencije Vekiarellis, Dansko direktor danske agencije Ritzau, Estonijo direktor agencije ETA Kornel, Letonijo direktor agencije LETA Berzins, Litvansko direktor agencije ELTA Pranas Dailide, Norveško direktor agencije Norsk Telegramme Birger, Holandsko direktor Holandske telegrafске agencije Van de Pol in Madžarsko bivši minister Nikola Kozma. Poleg naštetih je med gosti tudi več uradnikov imenovanih agencij, nekaj gostov pa je prišlo tudi z družinskimi člani, tako da je vseh skupaj 56.

Pred velesojemskim uradom so pričakovali goste zastopniki oblasti velesojem in častno število slovenskih časnikarjev. V imenu velesojemske uprave je goste v francoskem jeziku pozdravil ravnatelj dr. Dular. V kratkih besedah jim je pojasnil pomen slovenske časnikarske razstave, na kateri bodo spoznali visoko kulturno stopnjo našega naroda.

Nato je goste v imenu zadržanega bana dravske banovine dr. Natlačenca pozdravil banski tiskovni referent gosp. Zobeč z naslednjimi besedami:

»Čast mi je v imenu gosp. bana dravske banovine dr. Marka Natlačenca pozdraviti v naši sredini tako odlične goste, direktorje in zastopnike novinskih agencij in njihove dame. Gospod ban me je pooblastil, da izrazim njegovo posebno veselje, da ste se odločili ogledati prvo slovensko časnikarsko razstavo, ki so jo priredili naši vrli časnikarji. Odločili ste se za to, da vidite in spoznate požrtvovalnost, vztrajnost in nesebičnost naših časnikarjev v delu za nacionalni, kulturni in socialni napredek našega naroda. Upam, da bo vaš kongres, ki ste ga začeli na našem sinjem Jadranu in ki ga zaključujete v naši lepi Sloveniji, poln uspehov za medsebojno delo in korist narodov in držav, ki jih zastopate. Naj živi mednarodna zveza tiskovnih agencij!«

Nato je izrekel gostom dobrodoščilo še ljubljanski župan dr. Adlešič, ki jim je požel prijetno bivanje v Ljubljani in Sloveniji.

V spremstvu ravnatelja velesojem dr. Dularja, predsednika razstavnega odbora gosp. Zeleznikarja in večjega števila urednikov ljubljanskih dnevnikov so si odlični gostje nato ogledali časnikarsko razstavo. Zanimali so se zlasti za grafiko, ki predstavljajo razširjenost tiska pri nas. Podali so se tudi v paviljon, kjer razstavljajo podjetja v okviru Katoliškega tiskovnega društva, kjer jim je pojasnjeval razstavo glavni urednik »Slovenskega doma« gosp. Mirko Javornik.

Velesojemska uprava je gostom priredila prihrizek, ki se ga je udeležilo tudi več ljubljanskih časnikarjev. Ob tej priliki je spregovoril direktor agencije PAT (Polska agencija telegraficzna) g. Libicki, ki se je silno laskavo izrazil o časnikarski razstavi. Poudaril je, da ga je zlasti razveselila izredna razširjenost tiska pri nas, posebno pa še, da tisk ni last samo intelektualnih plasti naroda, kar je razvidno iz statistik in grafikonov na razstavi.

Vsi odlični gostje so bili nad krasno razstavo

Slavni ruski basist Saljapin na Bledu v pogovoru z našim dopisnikom.

Vojaški letalci dobe nove uniforme

Stara želja naših vojaških letalcev se je izpolnila. Prejšnja njihova uniforma je bila nepraktična in nehygienična. Glavni njen nedostatek je bil visoki trdi ovratnik. Kajti marsikateri pot je še treba preteči, preden sede letalec za krmilo, ves poten in razgret od vrata do pasu, da se povzpne v hladne višave. Marsikateri je pri tem iztaknil vsaj angino, če ne kaj hujšega. Predmet šaljivih slik pa je bil večkrat letaleci častnik, ki jezdijo vzpodbada letalo pod seboj in z dolgo sabljo priganja propeler. S tem je dovtip hotel naznačiti vprašanje, čemu so potrebne letalec sablja in ostroge. Končno so pri kretanju okoli aparata (sklanjanje, vzpenjanje) zelo ovirane v kolenih tesno se prilegajoče jezdne blače, ki so jih doslej nosili.

Nova uniforma je odpomogla vsem tem nedostatom. Navadna službena je takale: dolge blače, bluza angleškega kroja z odprtim ovratnikom in dolgo kravato, čepica podobna mornarski, z letalskim emblemom nad ščitnikom. Barva: svinčeno-modra. Namesto sablje je kratek bodeč, podoban onim mornarskim častnikom. Ostroge odpravljene.

Pri paradah in podobnih prilikah pa bomo videli letalce takole obložene: čepica in bluza kakor zgoraj, le namesto svetlomoder srajce in svinčeno-modre kravate bo bela srajca s temnomodro kravato. Hlače iste barve kot bluza, iste oblike kot konjeniške, končno škornji.

Poletne uniforme za službo bodo iste barve kot zimске, izven službene pa bodo bele. K tej bo spadala tudi tropska čelada bele barve z letalskim znakom na prednji strani. Nosila se bo, kadar in kjer znaša vročina nad 25 stopinj Celzija, sicer pa po posebni odredbi polkovnega komandanta.

Blagoslov Žingarice, dijaškega počitniškega doma

Dijaški počitniški dom na Zingarici.

V dolini Završnice pod Stolom že drugo leto stoji lep počitniški dom za dijake in dijakinje. Lani in letos so v njem iskali in dobivali zavetje zdaj dijaki zdaj dijakinje pod četovskim vodstvom svojih profesorjev. To poletje je zadruga sezidala zraven Doma še lično domačo kapelico, dobrotnik je pa oskrbel električno razsvetljavo. Vse te stavbe bodo blagoslovljene v nedeljo, 5. septembra. Vlak odhaja iz Ljubljane ob 7.15 do postaje Žirovnica, odkoder je uro hoda do Doma. Ko se pri njem zberemo, bo okoli 10 av. maša in blagoslovitev. Zadruga Dijski počitniški dom vladno vabi dijake in dijakinje, njihove starše in prijatelje dijaštva, pa tudi okoličane, da se slovesnosti udeležijo. V Domu se bo za zmerno ceno dobilo kosilo in malica.

vidno presenečeni in niso varčevali z dragoceninami priznanji.

Po prigrizku so si gostje ogledali mesto, nato pa so se s posebnim vlakom odpeljali dalje na Bled.

Inozemski časnikarji na Brdu

Kranj, 3. septembra.

Dopoldne so se v Kranju pripeljali z brzim vlakom predstavniki tujih časopisnih agencij, ki so zadnje dni zborovali v Dubrovniku in potem prebili nekaj dni v Dalmaciji. Iz Kranja so se z avtomobili odpeljali na Brdo, kjer jih je sprejel v avdijenco Nj. Vis. knez namestnik Pavle. Sprejeti so bili naslednji gospodje: predsednik italijanske agencije Stefani g. Morgagni, podpredsednik angleškega Reuterja g. Murray, podpredsednik francoskega Havasa g. Meynot, predsednik nemškega DNB g. Meier, izmed naših časnikarjev pa predstojnik Avale g. Petrovič. Po avdijenci so se gostje z avtomobili odpeljali nazaj v Ljubljano, kjer so jih na velesojem počakali ostali tovariši ter naši domači časnikarji.

Večji učinek

Nova biološka raziskovanja so dognala, da razni glivicam slični organizmi povzročajo srbeč, tvorbo prhljaja in izpadanja las. To dejstvo se je takoj praktično uporabilo pri Trylisinu, KER TRYLISIN VEDNO VZPOREDNO KORAKA Z VEDO. Trylisinu je sedaj dodana posebna substanca, ki osvobodi tiste in lasne te škodljivce, ki stalno ogrožajo Vaše lase. Trylisin je vsled tega še učinkovitejši in popolnejši biološko sredstvo, ki brani, krepi in vzdržuje Vaše lase zdrave, odstranja prhljaj in preprečuje izpadanje las.

Poglobitev železniške proge v Ljubljani

V eredo ob 8 zvečer je bilo v magistratni dvorani predavanje ing. Dimnika o vprašanju poglobitve ljubljanske kolodvora, oziroma železnice.

Predavatelj je z vsestransko in strokovno pretehtanim referatom podal navzočim članom mestnega sveta načrt, ki ga je napravila skupina domačih inženjerjev in ki je bil v inženjerski zbornici ponovno v vseh vidikih preštudirana. Zavrnil je vse ugovore, ki se pojavljajo proti temu načrtu, zlasti pa še očitke, češ da ni denarja. Če premislamo, da je edino ljubljanska železniška direkcija visoko aktivna in da doseže letno 50 do 60 milijonov čistega prebitka, potem pač smemo zahtevati, da se vložijo v to železniško omrežje enkrat nekoliko višje nujno potrebne investicije. Saj bo v dveh letih povrnjena vsa investirana vsota. Samo v dobri polovici meseca avgusta letos je bilo

na slovenskih železnicah 18 milijonov čistega prebitka, ki je bil poslan v Beograd. Kakšna pretirana zahteva je tedaj, če zahtevamo nekaj za svoj denar v korist železnice same? Če investira železniška uprava v kraje, ki so po prometu globoko pasivni, dvakrat in še večkrat večje vsote, kot bi bila potrebna za poglobitev in ureditev ljubljanskega kolodvora, potem pač smemo za naše železnice zahtevati vsaj to, kar je zanje nujno potrebno, potrebno pa tudi za aktualno potniškega prometa.

Zanimivega in vrnostnega predavanja se je udeležil tudi mestni župan dr. J. Adlešič, ki se je zahvalil predavatelju za njegovo predavanje in zagotovil, da bo s svoje strani storil vse, kar bo mogoče za pospešitev rešitve tega vprašanja, zlasti še, ker poglobitveni načrt predvideva ugodno rešitev za razvoj mesta Ljubljane.

Tri kmetije zgorele

Stari trg pri Rakeku, 2. septembra.

V eredo, 1. septembra okrog pol 10 zvečer se je dvignil sredi vasi Pudo pri Starem trgu velik plamen. Ljudje so že vsi legli k počitku; preden so jih vzbudili kliči »Gorile!«, eta že bila v ognju dva ekednja. Ogenj je izbruhnil v Vilarjevem ekednju, ki je last ljubljanske kreditne banke. Z bližkovito naglico se je širil plamen, objel bližnji ekednj Mulca Janeza, p. d. »Rajdkac«. Ker ni bilo v tem kratkem času ne gasilnih priprav ne ljudi, je ogenj z lahkoto prešel na najbližji ekednj Antona Kandareta, posestnika in lesnega trgovca. Šele tedaj je začelo biti plat zvona. Še preden pa so prišli domači gasilci iz Pudoba, se je vnela supra lesnega trgovca Kandareta, kjer je bilo shranjenega okrog 3 vagone trdega lesa. Vse je kazalo, da bomo doživeli podobno nesrečo, kakršna nas je že zadela pred šestimi leti v Nad-

lesku. Medtem so že prišli gasilci iz Starega trga in Ložani z motoriko. Z velikimi napori se je posrečilo omejiti požar, ki se je že lotil pekarije Ludovika Ožbolta in sosednjih hiš.

Prizadeti trpe občutno škodo, ki znaša čez 100 tisoč din in so le delno kriti z zavarovalnino. Največ škodo trpi Anton Kandare. Zgorelo mu je gospodarsko poslopje, hlev in vsa letošnja krma. Samo na lesu (imel je v šupi le boljše les, josen javor, bresti) trpi čez 30.000 din škode. Nič manjša ni škoda na ostalih dveh kmetijah, zlasti pri Mulcu Janezu a št. 29, ki mu je poleg škodnj in hleva zgorela vsa krma in vse gospodarsko orodje.

Vzrok požara še ni znan. Sumijo pa, da je bil ožen potokanjen, ker v poslopju, kjer je požar izbruhnil, nihče ne stanuje.

Drobne novice

Koledar

Sobota, dne 4. septembra: Rozalija, devica; Ida, grofinja.

Osebnosti

— Poroka. V Novi Štiti stopita danes v zakonsko življenje g. Subiš Miloš, davčni uradnik ter rezervni artilj. podporočnik — in gđe. Eda Jevnikar-jeva, hčerka Edvarda Jevnikarja, šolsk. upravitelja v pokoji. — Obilo sreče!

BOUVIER VINO V SODČNIH GORNJA RADGONA

— Umeščenje novega župnika v Prečni. V nedeljo, 29. avgusta je mil. g. prof. K. Čerin slovesno umestil novega župnika g. Komljanca Janjka v Prečni.

— Prosvetni tabor na Igu bo v nedeljo 19. septembra (ne 12. septembra!) dopoldne in popoldne. Ob 9 sprejem gostov, odhod v župno cerkev z godbo na čelu; potem blagoslovitev nove društvene zastave, govor in sv. maša. Po maši tabor na prostem. — Popoldne ob 2 večernice in nato javna telovadba. Po telovadbi prosta zabava. Sodeluje enalezijska godba z Rakovnika. Narodne noše in kolesarji še posebno vabljene! — Ugodna avtomobilska zveza.

— Legija koroskih borcev vabi svoje člane, da se udeležijo odkritja spomenika blagopokojnemu kralju-mučniku Aleksandru I. na Rakeku v nedeljo, dne 5. t. m. ob 15. Legionarji se zberejo po prihodih osebnega vlaka na Rakeku pred odhodno postjo. Vabljeni so vsi člani Legije koroskih borcev, zlasti pa člani Krajevne organizacije v Ljubljani in poverjenikov v Logatcu, na Rakeku in Cerknici.

— Roparski napad na samotno hišo. Iz Radeč: V noči od sobote na nedeljo je bila napadena družina Brlogar na Starem dvoru. Dva maskirana moška sta o polnoči vdrla v hišo in začela pretepavati obe sestre Brlogarjevi. Na njih krik in vik so se pravočasno prihiteli sosede, ki so pregnali neljube goste.

Vaše zdravje čuva „LASTA“ SLADNA KAVA

— Devetletna deklica izginila. Iz Mozirja je 31. avgusta 1937 izginila na Lepi nivi Milka Jakopinova, stara 9 let; oblečena je bila v belo obleko s sivim predpasnikom, bosa in gologlava. Kdor jo najde, naj jo privede na občino Mozirje-okolica ali pa na Lepo nivo k Pavlu. — Terezija Gregorc na Lepi nivi, Mozirje.

— Restavracija na postaji Pragersko. Direkcija državnih železnic v Ljubljani odda s 1. novembrom t. l. po predpisih pravilnika 135 v zakup za nedoločen čas kolodvorsko restavracijo na postaji Pragersko. Potrebna glavница za obratovanje restavracije znaša 30.000 (trideset tisoč) dinarjev. Prosječe se vlagajo do vključno 25. septembra t. l. na naslov direktije državnih železnic v Ljubljani. Natančnejša pojasnila o pogojih in velikosti varščine je mogoče dobiti pri direktiji državnih železnic v Ljubljani, soba 59, odnosno 54, in pri šefu postaje Pragersko.

— Jutri vsi na planinsko slavo v Kamniško Bistrico.

— Gostilna gđe. Jožefe Modic na Rakeku se priporoča cenj. gostom. Poskrbljeno je za dobro pijačo in dobro kuhinjo. Shramba koles.

— Gospodinja šola v Smihelu pri Novem mestu se prične 16. septembra; tega dne se prične tudi nemški tečaj.

— Članice zveze absolventk kmetijsko-gospodinskih šol imajo dne 8. septembra ob desetih dopoldne v gospodinski šoli v Mali Loki svoj redni občni zbor z zborovanjem za vse kmetako ženstvo iz Dolenjske. Za zborovanje in občni zbor je dovoljena četrtinska vožnja. Udeležence morajo imeti članke legitimacije, s katero kupijo na odhodni postaji polovično vozno karto s potrebnim obrazcem. Vozne karte na postaji Velika Loka ne smejo oddati, ker imajo s potrdilom o udeležbi s to karto pravico do brezplačnega povratka.

— Pri korpulentnih ljudeh se izkaže naravna »Franz-Josefova« grenka voda kot zanesljivo in prijetno delujoče sredstvo proti zaprtju, katera se uporablja brez posebne diete. »Franz-Josefova« grenka voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah z mineralnimi vodami.

Ogl. reg. št. br. 3047/35.

— Enoletni trgovski tečaj »Hermes« v Mariboru vpisuje dnevno dopoldne na Zrinskega trgu 1 do 9. septembra. Na tečaju poučujejo profesorji trg. akademije. Absolventi z malo maturo morejo odpreti po 6 mesečni zaposelitvi samostojno trgovino. Nizka šolnina.

— Ljubljana—Plitvice in dalje po sončni Dalaciji v vse znamenite kraje, ob romarskem avtoizletu v Sinj in Split od 20. do 25. septembra; z ladjo na prekrasni otok Hvar! Vesela romarska trgatve grozja itd. Prijavite se za brezplačna pojasnila pri »Družini božjega sveta«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.

— Lurško romanje v Rajhenburg in izlet v Zagreb je preloženo na 18. in 19. septembra (zaradi mnogih prošelj — zaradi tretjedneškega kongresa). Nove prijave sprejema do 13. sept. »Družina božjega sveta«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.

— Vpisovanje v drž. konc. trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Domobranska cesta 15, ki je v Ljubljani sedaj edini te vrste potrjen od ministrstva trgovine in industrije, je redno vsak delavnik dopoldne in popoldne ter tudi v nedeljo in na praznik dopoldne. Enoletni trgovski tečaj tega zavoda usposablja svoje absolvente za vsakovrstno pisarniško službo. Po novem učnem načrtu, ki stopi letos v veljavo in ga je samo za ta zavod odobrilo ministrstvo, je trgovski tečaj organiziran kot enoletna trgovska šola. Odobrena so tudi nova izpričevala, ki služijo obenem kot dokaz dovršene vajeniške dobe in eno leto in pol pomožniške prakse. Poučujejo profesorji trgovskih in ostalih srednjih šol. Pouk se prične 14. septembra. Pojasnila daje ravnateljstvo, na željo pošilja brezplačna šolska naznanila. Pisite ponj!

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

— Vid vaših oči si obvarujete le z optično čistimi brušenimi stekli, katere si nabavite pri strokovnjaku Fr. P. Z. a. j. c. u., izorašanemu optiku, Stari trg 9, Ljubljana.

Spominski križ 9 mladim smučarjem pod Storžičem

5. septembra pod Storžičem

Tržiška podružnica SPD je postavila na kraju velikonočne smučarske neoreče spominski križ. V nedeljo, dne 5. septembra bo pri križu sv. maša, nato pa blagoslovitev.

Vsem je še v spominu ta edinstvena neoreča, ko je snežni plaz izpod Škarjevega robu v Storžiču zanesel skupino smučarjev. Devet izmed njih je izgubilo mlado življenje. Vsi so bili vneti planinci, smučarji, vedno veseli, polni načrtov za bodočnost. Njihovo življenje je prenehalo pod težo mrzlega snežnega plazu v planinah, katere so neizmerno ljubili. V naših vrstah je nastala nenadomestljiva vrzel...

V živem spominu imamo še te fanie, zato se nedeljske spominske svečanosti udeležimo v čim večjem številu.

V slučaju slabega vremena, se vse preloži na praznik 8. septembra.

Plač

Opozarjamo vse glasbo ljubeče občinstvo na solistični orgelski koncert, ki bo danes ob 8 zvečer v minoritski cerkvi. Poje basist g. Tone Petrovič, orgle f. Kanizij Fricelj OFM.

Požvedovanje

Najdena je denarnica z manjšo količino denarja na Ambrozevem trgu. Dobi se na naslov: Silvo Silvester, Celovška cesta 112.

Prvi staroslovenski grobovi v Ljubljani

Ze marsikak obisovalec Narodnega muzeja je z žalostjo ugotovil, da je ostalina, ki so nam jo zapustili stari Slovenci, v primeri z zapuščeno lirovo in Keltov, skoro neznatna. Nekaj grobov iz Boh. Srednje vasi, z Bleda, iz Ormolja, iz Mengša in Kranja — to je bilo, lahko rečemo, skoro vse, kar so nam na Kranjskem zapustili naši predniki iz dobe, ko so se naselili na današnjem slovenskem ozemlju. Tudi na Štajerskem niso bile razmere dosti drugačne. Pri vsem tem je bilo posebno zanimivo, da tudi za Ljubljano nismo imeli dosele nobenega t. zv. arheološkega dokaza iz naseljenih dobe starih Slovencev.

Te dni je pa naš Narodni muzej zaznamoval najdbo, ki ji za zdaj niti ne moremo zadosti visoko oceniti pomena in važnosti za našo spomeniško in zgodovinsko kulturo. Ko so kopali jarek za novi kabel za cerkev sv. Petra v Ljubljani, so delavci ob vzhodni eteni zakristije našli na kosu, ki nam jih žal niso ohranili, ki pa so čisto gotovo ostanki grobov. Ob tej priliki so bili naj-

Počastitev kulturnih delavcev v kamniškem okraju

Drugi bodo kresovi po vidnih krajih kamniškega okraja naznanjali, da bo jutri, 5. septembra, velika počastitev naših kulturnih delavcev. Le če bo deževalo, bomo slavnost preložili na praznik 8. septembra.

Zberemo se ob 6 zjutraj pred kolodvorom v Domžalah. Udeleženci iz Ljubljane se pripeljejo z vlakom, ki odhaja z glavnega kolodvora ob 5.29. Kdor plača celo karto, naj vzame nedeljsko do Kamnika. Druga skupina se zbere v Kamniku na Glavnem trgu, odkoder se ob 5.30 z avtobusom odpelje skozi Mengeš proti Domžalam. Po poti se lahko pridruži še drugi. Vsi drugi, ki pridejo peš ali s kolesi, se zberejo v Domžalah pred kolodvorom nekaj pred 6, kjer počakate one, ki pridejo z vlakom iz Ljubljane in z avtobusom iz Kamnika. Ob 6 gremo skupno k sv. maši v domžalsko župno cerkev. Točno ob pol 8 pa se skupno odpeljemo z avtobusom proti Sp. Lokam, na rojstni dom Podlimbarskega, kjer ob 8 začnemo s programom, ki je bil že naznanjen. Ob 9 bomo na Brdu, na Kersnikovem rojstnem domu, ob 10 v Sp. Kosezah, na rojstnem domu Koseškega, ob 11 na Detelovem rojstnem domu v Moravčah. Popoldne ob 3 pridemo v Mengeš, na rojstni dom Trdine. Ob 4 bomo na Kopitarjevem rojstnem domu v Repnjah, ob 6 pa pridemo v Kamniški dom na proslavo Medveda in Japlja. Iz Kamnika dom lahko odhiti z vlakom ob 9. Študentje bodo plačali za vožnjo, kosilo in večerjo 15 din, drugi udeleženci pa 30 din.

Vabljeni ste vsi, posebno mora biti dolžnost dijakov, gimnazijcev in akademikov, da se naše slovenosti udeležijo. Tudi prosvetna in kulturna društva naj bodo zastopana pri vsej slovenosti, pri krajevnih slovenostih pa naj bodo udeležena polnoštevila.

K. d. p. d. »Bistrica«.

deni 4 bronasti predmeti. Dva izmed njih sta uhana iz bronzaste žice ozir. pločevine, splošno znane ovalne oblike z razširjenim enim krajem ovala (tkzv. obojeniki). Eden od njih je izredno dobro ohranjen in kaže na razširjenem delu vzano cikcakasto črto, ki je bila po vsej priliki izpolnjena s kako emajlno anovjo. Na hrblju se ta razširjeni del gladek. Drugi uhan je žal močno poškodovan in mu manjka tako žice, kakor tudi razširjenega dela. Oba uhana sta bila prvotno zataknjena v obroček iz bronzaste žice, ki je pri prvem uhanu še dobro ohranjen, pri drugem pa je razpolovljen, tako da imamo samo dva odlomka. Po vsej verjetnosti pripadajo grobovi, iz katerih so prišli na dan ti štirje važni predmeti, času okoli 9.—10. stol. po Kr. in dokazujejo, da je ljubljansko mesto naše prednike že v tej sivi davni videlo in poznalo.

Ta izredno važna in pomembna najdba ne bo vzbudila veselja le v znanstvenih, temveč mora vzradostiti tudi vsakega ljubljanskega domoljuba.

Smrtna nesreča v jeseniški tovarni

Jesenice, 3. septembra.

Danes dopoldne ob pol 11 se je pri novih delih jeseniške železarnice, ki jih je prevzela »Slograd«, smrtno ponesrečil Stanko Veber, 21 letni fant iz Spodnjih Gorij. Veber je vnuč znanega »Trebušnjaka«, ki je hodil na Triglav. K Slogradu

Maribor

m Branibor. Narodnoobrambna organizacija Branibor, podružnica Maribor, ima v nedeljo 5. septembra ob 10 dopoldne svoj občni zbor v mali dvorani Narodnega doma. Govori glavni tajnik tov. lekra iz Ljubljane, potem sledijo volitve novega odbora in slučajnosti. Vabimo vse člane in vse zavodne Slovence, ki jim je pri srcu blagor našega naroda.

m V zavodu šolskih sester v Mariboru bo vpisovanje za gospodinsko šolo in šivalne tečaje 15. septembra ob 8—12. Vpisovanje za kuharske tečaje je v nedeljo 19. septembra ob 9—12.

m Duhovniška vest. G. Ludvik Duh, dosedaj kaplan v Marenbergu, je nastavljen za II. kaplana pri Sv. Jurju ob Ščavnici z delokrogom v župniji Sv. Magdalene v Mariboru.

VSE ZA ŠOLO V CIRILOVI!

m Mariborčanil Jutri, v nedeljo, bo v Hočah prosvetni tabor. Odhod z glavnega kolodvora ob 8.37. Po prihodu vlaka v Hoče sprejvod v cerkev, po cerkvenem opravilu prosvetno zborovanje, popoldne ob 3, po večernicah, telovadni nastop Slovesnega okrožja. Pridite v velikem številu!

m Smrt ugodnega trgovca. Včeraj je v Askerčevi ulici umrl ugledni mariborski trgovec in zastopnik tekstilnih industrij g. Franc Kaučič v 52. letu starosti. Pokojnik je v vrstah mariborskih trgovcev užival splošen ugled, katerega je radi svoje delavnosti in poštenosti v polni meri zaslužil. Njegov pogreb bo v nedeljo 5. septembra ob pol 5 popoldne iz mestne mrtvašnice na Pobrežju. Blagemu pokojniku naj sveti večna luč, težko prizadetim sorodnikom naše toplo sožalje!

m Tločrt starih Koroskih vrat. Kakor smo že poročali, so mestni delavci pri kopanju novega pomožnega kanala iz Koroske ceste na Vodnikov trg našli na temelje nekdanjega obrambnega zidu. V tločrtu dobro vidni zid predstavlja temelje stare utrdbe Koroskih vrat. Izgleda po obliki tločrta, da utrjeno obzidje izhaja iz prve polovice 16. stoletja, ko so Maribor in ostala spodnještajerska mesta bila pod vodstvom italijanskih arhitektov nanovo utrjena. Iz tločrta odkritega zidu ter iz materiala je razvidno, da je zid za kapelico ostanek nekdanje utrdbe pri Koroskih vratih. Mestno poglavarstvo je dovolilo, da se v nadaljevanju kanalizacijskih del odkrije tločrt utrdbe. Korak načelnika gradbenega urada ing. Barana je treba samo pozdraviti, ker bo Maribor na ta način prišel do jasne slike svoje zgodovinske utrdbe, katere dosedaj še ni imel.

Jesenice

Kino Krekov dom predvaja danes ob pol 9 zvečer prekrasni glasbeni film Benjamina Giglija »Osamljeno rojstvo« — Ave Marija! — Važno! Na predvečer rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. t. j. na nedeljo, 5. septembra t. l. ob 7 zvečer se vrši pred Krekovim domom slavnostni koncert godbe KPD, združen z razsvetljavo in slavnostnim govorom. Vljudo se vabi vse občinstvo, zlasti pa se pozivlja članstvo KPD, da se pridruži tej prireditvi! — Odbor.

Ljubljana

1 Maša za turiste in izletnike bo jutri, v nedeljo, in eredo na praznik, in kapeli Vzajemne zavarovalnice, obakrat ob 4.15 zjutraj.

1 Razstava bratovščine sv. Rešnjega Telesa. Letošnja razstava cerkvenih oblačil, ki jih je oskrbela Bratovščina sv. Rešnjega Telesa za ubožne cerkve, bo v dvorani škofijske palače od nedelje, 5. septembra do četrta, 9. septembra. Odprta bo vsak dan od 8 do 12 dopoldne in od 2 do 6 popoldne. Na razstavi bo mnogo lepega, preciznega in solidno izvršenega dela za rabo pri službi božji. Vsem, ki se zanimajo za cerkveno umetnost, prav toplo priporočamo obisk razstave.

1 Dekliski odsek šempetrake prosvete v Ljubljani ima drevi 4. t. m. ob 8. redni sešatek. K zanesljivi udeležbi vabimo vse vrstnice, posebno pa novinke.

Razstava »Vigredi« v Vzajemni zavarovalnici. Zaradi ignoriranja Slov. krišč. ženske zveze pri aranžmaju ženskega oddelka pri razstavi slovenskega časnikarstva, je konzorcij »Vigredi« sam priredil razstavo svojega dela v izloženem oknu upravništva »Vigredi« v Vzajemni zavarovalnici nasproti kolodvoru. Razstava kaže zbirko 12 letnikov tega najbolj razširjenega slovenskega ženskega časopisa ter tudi, kako se je v teku svojega izhajanja razvijal in številčno raste. Na to zasebno razstavo »Vigredi« opozarjamo vse, ki se zanimajo za slovenski ženski tisk.

1 Šolsko leto na trgovskem učilišču »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Domobranska 15, se prične 14. septembra. Vpisovanje in informacije vsak dan dopoldne in popoldne.

1 Brivski in frizerski obrati bodo v Ljubljani v nedeljo, dne 5. t. m. in v eredo dne 8. t. m. vsakokrat izjemoma od pol 8 do 12 ure odprti. V ponedeljek, na rojstni dan Nj. Vel. kralja, morajo biti ves dan zaprti. — Uprava.

1 Odpiranje in zapiranje trgovin v Ljubljani. Po nardebi kralj. banske uprave velja v Ljubljani od 1. septembra t. l. sledeči čas odpiranja in zapiranja trgovin. Trg. z meš. spec. in kol. blagom, trgovine z delikatesami in ostale trgovine z živili od 7 do pol 13 in od 14 do pol 20 ure. Za vse ostale atroke, izvzemši prodajalceve presnega sadja, zelenjave, mlekarne ter elastičarn pa velja delovni čas od pol 8 do pol 13 in od pol 15 do pol 19. Čl. 27 določa, da mora počivati delo v trgovskih obratovalnicah na rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra, 6. septembra in dne 1. decembra. Čl. 28 določa, da morajo biti trgovske in obrtne poslovalnice zaprte v Ljubljani na vse verske praznike katoliške veroizpovedi. — Združenje trgovcev v Ljubljani.

1 Prosvetno društvo Trnovo sporoča vsem članom in članicam društva in odsekov, da se udeležijo naše društvo v nedeljo, 5. sept. prosvetnega tabora v Mostah s praporom. — Pozivamo vse članstvo, da se tabora udeleži polnoštevilo. Zbirališče za vse je v društvenem domu v Karunovi ulici, od koder je točno ob 7 skupen odhod v Moste, kjer se uvrstimo v sprejvod in udeležimo ostalih slovenosti. — Odbor.

Zdravnik

Dr. Mavricij Neuberger

ne ordinira do vstetega 17. t. m.

1 Državno priznani enoletni trgovski tečaj pri Trgovskem učnem zavodu v Ljubljani, Kongresni trg 2 vpisuje dnevno od 9—12 in od 15—18 ure. Tečaj je priznan najboljši in najstrožji. Izpričevala o zaključnem izpitu tega tečaja služijo absolventom kot dokaz redno dovršene vajeniške dobe in poldruga leta pomožniške prakse v trgovski obrti. Šolnina 110 din ali 230 din. Vsa pojasnila daje vodstvo zavoda brezplačno.

1 Kino Kodoljevo (tel. 31-62). Danes ob 8 zvečer dva eporeda: »Kreutzerjeva Sonata« (Ludwig van Beethoven); Lil Dagover in Peter Petersen. »Nasme srca« Jenny Jugo, Paul Hörbiger.

Nočno službo imajo lekarnarje: dr. Kmet, Tyrševa cesta 41; mr. Trnkoczy, ded., Mestni trg 4 in mr. Ustar, Selenburgova ul. 7.

Jutri prosvetni tabor v Mostah!

Drvi ob 20. »Miklova Zala«.

Jutri ob 8. sprejem gostov v Ljudskem domu, nato gremo v sprejvodu po Zaloski, Društveni, Ciglarjevi in Pokopalski cesti k sv. maši in na tabor. Zborovalni znaki se dobe pred Ljudskim domom.

Votopnice za nocojšnjo igro bodo na razpolago od 14. dalje na igerskem prostoru, kolikor jih je še ostalo.

Moščanci, ne pozabite izobesiti zastav, zlasti tam, koder se bo pomikal sprejvod.

Reditelji bodite točno ob 17. vsak na svojem mestu.

Philipsovi radio aparati — simfonijska serija

Lanskoletna simfonijska serija je pomenila nesopren uspeh, ker je prinesla razen vseh odlik, ki jih imajo tudi druge marke, še patentirane izume in izpopolnitve zlasti v reprodukciji zvoka.

Boljši ton... pod tem geslom so zgrajeni tudi letošnji Philipsovi sprejemniki simfonijske serije 38.

Nova temeljita raziskovanja v Philipsovih laboratorijih so nam omogočila za to sezono radio aparate, ki bodo strokovnjaka kakor laika v vsakem pogledu iznenadili.

V okviru radio razstave na zagrebškem velesejmu pa glede na novo radio sezono želimo našim čitateljem in prijateljem radiofonije na kratko predložiti prednosti nove simfonijske serije 38.

»En sam gumb« se je še bolj izpopolnil, postal je »radio-robot«, vrše funkcije več gumbov. S to Philipsovo ekskluzivnostjo je nastava docela mehanizirana.

»Boljša zvočna reprodukcija« z nadaljno izpopolnitvijo nizkofrekvenčnega ojačevanja, ki preprečuje spačenje tonov, kar je bilo lani odkrito, ter z boljšim zvočnikom in posebnim okrovom proti resonanci.

»Razpršilec zvoka«, novo pomožno sredstvo v membrani zvočnika, ki skrbri za pravilno porazdelitev zvoka v prostoru.

»Sasija v bloku«, nov način konstrukcije šasije v treh blokih, kar je pogoj za ceneno gradnjo in lepši standardni superje.

»Nov način regulacije tona« pri aparatih na »monogumb« s pomočjo avtomatske regulatorja za visoke in nizke tone, s čimer se doseže še bolj naravna in čista reprodukcija.

»Izločena prekopna skala« s elekleno skalo v eni barvi in z magičnimi puščicami za označenje vklopljenega valovnega pasu.

Nove rdeče »Miniwatt« elektrone izpopolnjene v Philipsovih laboratorijih, ki predstavljajo najdovršenejšo konstrukcijo te tehniške panoge.

»Univerzalni sprejemniki za vse vrste toka« Vsi modeli v lesenih šatuljah so lahko s posebnim ugrajenim dodatkom uporabljajo na izmeničnem ali enakovremnem toku.

»Moderna linija« v podolgovati obliki simbolizira harmonični »zlati prerez« v konstrukciji šatulje; najproje je bilo treba najti prekopno skalo in »monogumb«, potem šele so bili mogoči dovršeni simfonični sprejemniki.

»Podolgovata šasija«. Nove šasije so se morale prilagoditi moderni liniji sprejemnikov; podolgovate, nizke šasije omogočajo pregledno montažo, olajšujejo ev. popravila in pregled.

»Občutljiva regulacija«. Posebna naprava avtomatično zavre monogumb, kadar je le-ta točno nastavljen na postajo, ki jo iščemo.

»Zvočni kontrasti«. Posebna naprava regulira pojačenje tonov med glasnejšimi in tišjimi glasbenimi prehodmi.

»Razsvetljena skala«. Novo izumljen in konstruiran kazalec, ki se sam razsvetljuje.

»Koncertni zvočnik«. Novo konstruirani zvočnik posebno velikih dimenzij reproducira glasbo in govor z dosele neulotno lepoto in naravnostjo.

»Širša uporaba nizkofrekvenčnega atikac proti popačenju glasov, ki deluje zdaj ne samo pri radio sprejemu, ampak tudi pri reprodukciji gramofonskih plošč.

»Posebno močna končna stopnja« z dvema pentodama skupnega učinka 18 vatov.

Zgoraj navedena dejstva so najbolj dokaz pionirskega dela Philipsa na polju radiofonije in zaslužijo vso pozornost.

Razstava slovenskega novinarstva

Ljubljana, 3. septembra 1937.
Trajno lepo vreme je povzročilo, da je bil obisk na jesenski kulturni razstavi prav dober. Posebno v paviljonu, kjer tečejo stroji, kjer dela uredništvo »Ljubljanskih novic« in v oddelku, kjer obratuje kompletna klišarna, je bilo vedno dovolj obiskovalcev. Videli so lahko, kako nastane list, kako gre vsa pot od uredništva do tiskarne tja do uprave in razpečavanja lista.

Nikoli tudi ni zmanjkalo obiskovalcev v paviljonu naših podjetij, kjer je veliko zanimanje za nagradno žrebanje in številni obiskovalci posegajo po naših listih.

Dočim je bil prvi dan bolj oficilen, so že drugi dan, posebno pa danes začele prihajati številne skupine iz vseh krajev Slovenije. Tako smo zabeležili danes obisk večje skupine romarjev iz Tebarja, številnih nadaljevalnih šol, skupni obisk banovinskih uslužbenecv in faktorjev. Pozornost je vzbudila tudi skupina kolesarjev, ki se je pripeljala iz Judenburga ter ni opustila prilike, ne da bi obiskala jesensko razstavo. Za prihodnje dni so napovedani še nadaljnji skupinski obiski.

Kino na velesejmu. Kino na velesejmu predvaja vsak dan ob pol 15 in 18. Film ki ga je ljuboznovala na razpolago znana tonfilmska družba Tobia iz Berlina, katere zastopstvo ima trdno Tesla-film iz Berlina, nam kaže nastanek modernega dnevnika. Nazorno je prikazano novinarsko delo, delo uredništva in strojev vse do zadnje faze, ko dobijo štiri listi v roko. Da je program še bolj pester, so dodani vedno še žurnali in drugi kratki filmi. Vstopnina je samo 2 din.

Variete ima vsak dan dve predstavi: prva je popoldne na prostem.

Vodstvo po tiskarni Ljubljanskih novic je vsak dan ob 10 in 11.30 popoldne, popoldne pa ob 15 in 17. Prijetno je poslušati strokovnjake, ki vam poljudno razlagajo ustroj tiskarne in sploh tiskarsko tehniko.

Novinarski dom. Na razstavi slovenskega novinarstva je razstavljen tudi model Novinarskega doma v Ljubljani, ki se ima v kratkem graditi v Ljubljani. Poleg modela so obešeni tudi natančni načrti za dom, katere je izdelal znani mladi arhitekt gosp. Mirko Oražem.

Izvoz v Italijo

Važno sporočilo Narodne banke
Narodna banka je izdala naslednje sporočilo: Narodna banka opozarja naše izvoznike, da smo v novem kliringu v Italijo prišli v terjatve in da je saldo teh terjatev znašal dne 1. sept. 1937 7.706.607 din. Zaradi tega Narodna banka ne more takoj likvidirati naloge, katere prejema od Istituta nazionale v Rimu za izplačilo našim izvoznikom v Italijo v tem kliringu.

Po sedanjem stanju naših terjatev v kliringu z Italijo so naši izvozniki že sedaj primorani, da čakajo 8-9 dni na prejemu denarja, ki je bil vplačan v klirng v njih korist, in sicer računajoč od dne prejema naloge v Narodni banki. Zaradi tega opozarja izvoznike zaradi njih ravnanja, da bodo morali vedno dalj časa čakati na izplačilo svojih terjatev, če se bo kliring tako razvijal dalje.

Zahteve regulativnih hranilnic

V arado, dne 1. septembra se je vršil v Mestni hranilnici ljubljanske občine zbor Zveze jugoslovanskih hranilnic, ki združuje vseh 20 slovenskih samoupravnih hranilnic. Po otvoritvi so odposlali vdanostne in pozdravne brožave merodajnim faktorjem, nakar je predsednik g. ravatelj F. Pretnar podal poročilo o položaju naših hranilnic. Iz tajniškega poročila je izhajalo, da so padle vloge v letu 1936 na 1.088 milijonov, t. j. le za 39 milijonov, od česar odpade 30 milijonov na znano transakcijo pri Mestni hranilnici ljubljanski. Sicer so prejeli v preteklem letu 3 največje mestne hranilnice iz posojil Državne hipotekarne banke od svojih občin 53 milijonov dinarjev. Zlasti novo poslovanje se razvija precej ugodno ter znašajo nove — vedno razpoložljive vloge samo pri zasčitenih hranilnicah okrog 150 milijonov dinarjev. Iz poročila se je tudi videlo, katerim številnim vprašanjem je Zveza posvečala v zadnjem razdobju svojo pozornost.

Glavne želje slovenskih hranilnic, ki pa imajo izredno važnost tudi za druge denarne zavode, so izražene v sledeči resoluciji:

Resolucija.

Hranilnice v dravski banovini, zbrane na VIII. rednem obnem zboru Zveze jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani dne 1. septembra 1937, ugotavljajo, da je treba v interesu obnovitve njihovega normalnega poslovanja v korist napredka našega gospodarstva storiti sledeče korake in prosijo merodajne faktorje, da poskrbijo za uresničenje teh upravičenih zahtev in želj:

1. Hranilnicam naj se vrne pravica sprejemati pupilni denar in denar bratovskih skladne.
2. Država naj prevzame odn. izplačila predvojne avstro-ogrške državne obveznice, delčna posojila in delčna železniška posojila, kakor je to dolžna v emisli mirovne pogodbe.
3. Narodna banka naj nudi hranilnicam po čim nižji obrestni meri posojila, ki bi omogočila mobilizacijo hranilnic; obenem apeliramo na Narodno banko, da ublaži nekatere preostre določbe glede kreditiranja denarnih zavodov. Zlasti naj služijo za kritje boni in obveznice, ki se bodo izdali denarnim zavodom v zvezi z likvidacijo kmečkih dolgov od PAB-e.
3. Predpisi glede nalaganja novih vlog pri zasčitenih denarnih zavodih naj se ublažijo.
5. Zagotovi naj se, da se bodo dali državni blagajniški zapisi vedno lombardirati pri državnih odn. privilegiranih denarnih zavodih.
6. Če odplača kmečki dolžnik Privilegirani agrarni banki ves svoj dolg pred dospetkom, naj bi tudi PAB izplačala upniški ustanovi, ki ji je odstopila dotičnega dolžnika, celo njeno terjatev.

Dalmatia, tvornica Portland-cementa v Splitu izkazuje za 1936 0.15 (1935 1.93) milj. din izgube pri glavnici 6.5 milj. din. Bilančna vsota 132.46 (133.1), bruto donos 7.3 (4.0) milj. din.

Slajenje mošta

Stanje vinogradov je letos precej zadovoljivo, le skrajno neugodno vreme v drugi polovici meseca avgusta je vplivalo na razvoj grozdja slabo. Mokrota je povzročila, da so priče nekaterih sort, kakor beli burgundec, klevna, silvanec, že gnili. Le solnno vreme septembra in oktobra lahko popravi, da bo letošnji vinski pridelek kakovostno dober. V nasprotnem slučaju pa bo letoš potrebno z dodatkom sladkorja mošto izboljšati. Na vsak način pa bo to potrebno tam, kjer je toča tekem poletja inje škodovala.

Radi tega opozarjamo merodajne oblasti že sedaj, da pravočasno omogočijo vinogradnikom dobavo trošarine prostega sladkorja. Pri lanski uporabi trošarine prostega sladkorja so imeli namreč vinogradniki težkoče, ker so ga dobili prepozno, v že povprečni vinih pa pozneje dodani sladkorji ni več povrel. Da bi pa uporabljali vinogradniki sladkor, ki se prodaja v trgovini, je nemogoče, ker sedanje vinske cene to popolnoma onemogočajo.

Vinarsko društvo.

Cenjene ljubljanske inserente

vijudno prosimo, da oddajo — v kolikor se to že ni zgodilo — svoja oglasna naročila za jutrišnje veliko sejmsko številko »Slovenca« takoj v prvih dopoldanskih urah. Le tako jim moremo zagotoviti točno izvršitev.

Konferenca gospodarskih zbornic bo v Belgradu dne 16. t. m.

Prvi skupni sestanek českoslovaško-jugoslovanske trgovske zbornice. Dne 9. septembra 1937 bo v Belgradu skupni sestanek jugoslovansko-českoslovaške trgovske zbornice. Iz Prage pride šest članska uprava tamošnje jugoslovansko-českoslovaške trgovske zbornice.

Obvestilo Narodne banke izvoznikom orehovitih hlobov. Narodna banka opozarja vse izvoznike orehovitih hlobov, katerim je do vključno 31. julija 1937 izdala potrdila za zavarovanje valute za izvoz orehovitih hlobov v klirinske države, v veljavnostjo za mesec dni — v kolikor niso izkoriščena —, da jim podaljša veljavnost potrdil za nadaljnja dva meseca, t. j. na tri mesece od dne izdaje.

Zaradi tega ni potrebno, da se obračajo lastniki takih potrdil na Narodno banko zaradi podaljšanja niti ne finančnemu ministrstvu, ki bo o tem podaljšanju potrdil izdalo potrebne instrukcije vsem svojim organom. Nadalje opozarja banka izvoznike, da rok izdanih dovoljenj ne bo v nobenem primeru podaljšani niti ne bodo izdana nova potrdila za izvoz orehovitih hlobov v klirinske države.

Izvoz železne rude. Iz Belgrada poročajo, da so česke in madžarske železarne sklenile z našo državo pogodbo za dobavo železne rude. Po tej pogodbi bi mi dobavljali Cehom in Madžarom, ki nastopajo skupno letno 270.000 ton železne rude, in sicer dve leti, torej skupno 540.000 ton v skupni vrednosti približno 54 milij. din. Nadalje smo sklenili z Romunijo pogodbo za dobavo železne rude 100.000 ton letno skozi pet let.

Znižanje diskonta v Franciji. Dne 6. julija 1937 je Francoska banka zaradi izboljšanja valutnega položaja znižala svoj diskont od 6 na 5%. Temu znižanju je sledilo že 3. avgusta nadaljnje znižanje od 5 na 4%. Sedaj pa poročajo dne 2. septembra, da je Francoska banka nadalje znižala diskont od 4 na 3.5%.

Licitacije. Dne 16. septembra bo v pisarni inženjerije štaba dravske div. oblasti v Ljubljani licitacija za popravilo objekta v Mariboru. — Dne 20. septembra bo pri Upravi smodnišnice v Kamniku licitacija za dobavo amoniakovega solitra in

prta v Pragi. Večina ilustracij te številke ponazuje slovaško staro umetnost.

Slovenski pravnik št. 7-8 prinaša sledečo razpravo: dr. M. Skerlj: Načrt državlanskega zakonika in trgovinski zakonik; dr. A. v. Munda: Pojem poskusa v najnovejši zakonodaji s posebnim ozirom na nemško narodno-socialistično pravo; dr. Gorazd Kušej: Akademija za pravice narodov; Aleks. Maklešov: Kriminalistični inštituti drugod in pri nas. — Nato sledi ocena italijanskih, nemških, poljskih knjig ter bibliografija in društvene zadeve. V Prilogi so dodane razsodbe kasacijskega sodišča ter mnenja o Predhodnem načrtu državlanskega zakonika za kraljevino Jugoslavijo.

Cvetje sv. Frančiška prinaša v zadnji številki himno brezijskih romarjev, ki ji je besedilo zložil p. Krizostom, uglašil pa jo je kan. dr. K. M. movec. Uredništvo želi, da bi se pesem razširila med najširše plasti naroda ter pela ob brezijskih romanjih.

V »Katoliku« str. 17. českom glasilu katoliških mošt in katoliške akcije, poroča predsednik českega katoliškega etarskega društva dr. J. a n d a o kongresu Slavie catholice v Ljubljani. Opisuje potek zborovanj ter obojne vloge s stiki z g. dr. Grievem, dr. Steletom, dr. V. Korošcem, banom dr. Natlačenom, svetnikom Kalanom, z Velikonjo itd., obisk na Brezjah in na Bledu.

Slovaška resnica (Slovenska pravda), slovaški katoliški časopis, priobčuje intervju s slovensko profesorico Slavo Lipoglavskovo, ki je nekaj mesecev živela med Slovaki. Zopet dokaz, da postajajo vezi med kat. Slovenci in kat. Slovaki vedno tesnejše ter se večajo vrste posredovalcev med dvema, tako zelo sorodnima narodima, po duši in usodi. »Umetnost«, mesečnik za umetniško kulturo,

Tako izgleda
ASPIRIN

SPREDAJ ZADAJ

Oglas je reg. pod S. Br. 181 od 1. III. 1937

trinitrolozola. — Dne 20. septembra bo v intendanturni štaba dravske div. oblasti v Ljubljani oferatna licitacija za dobavo hrane (fižol, riž, kava, čaj, olje, kis i. dr.).

Borza

Dne 3. septembra 1937.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal na naših borzab angleški funt neizpremenjen na 237.20—238.80. Avstrijski šiling je v Ljubljani popustil na 8.35—8.45, v Zagrebu je beležil isto, v Belgradu pa 8.3282—8.4282.

Grški boni so beležili v Zagrebu 30.625 blago, v Belgradu 30.10 denar.

Nemški čeki so v Ljubljani popustili na 12.83 do 13.03, v Zagrebu na 12.81—13.01, za eredo oktobra so beležili 12.81—13.01, v Belgradu so beležili 12.82—13.02.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 2.500.440 dinarjev, v Belgradu 2.295.000 dinarjev.

Ljubljana — tečaj s primom.

Amsterdam 100 h. gold.	2394.66—2409.25
Berlin 100 mark	1741.08—1754.91
Bruselj 100 belg	730.45—735.52
Curih 100 frankov	996.45—1003.52
London 1 funt	214.96—217.02
Newyork 100 dolarjev	4307.25—4343.56
Pariz 100 frankov	161.82—163.25
Praga 100 kron	151.43—152.54
Trst 100 lir	227.70—230.78

Curih. Belgrad 10, Pariz 16.2425, London 21.59, Newyork 4.35375, Bruselj 73.30, Milan 22.925, Amsterdam 240.175, Berlin 174.75, Dunaj 80.20—82.10, Stockholm 111.325, Oslo 108.50, Kopenhagen 96.40, Praga 15.20, Varšava 82.3525, Budimpešta 86.25, Atene 3.95, Carigrad 3.50, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.54, Buenos-Aires 131.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% invest. posojilo 89.75—90.75, agrarji 53—54, vojna škoda promptna 408—409, begluške obveznice 76—78, 4% sev. agrarji 51.50 do 53, 8% Blerovo posojilo 93.50—94.50, 7% Blerovo posojilo 84—85, 7% posojilo Drž. hip. banke 99.50—100, Trboveljska 240—260.

Zagreb. Državni papirji: agrarji 53.50—54.50, vojna škoda promptna 407.50—408.50, begluške obveznice 78 den., dalm. agrarji 75 den., 4% sev. agrarji 52.75—54, 8% Blerovo posojilo 94.25—96, 7% Blerovo posojilo 85—86, 7% posojilo Drž. hip. banke 100 denar, 7% stabilizacijsko posojilo 86 denar. — Delnice: Narodna banka 7300 denar, Privileg. agrarna banka 196 denar, Trboveljska 275 blago, Gutmann 45 denar, Osij. livarna 200 blago, Osij. sladk. tov. 195 blago, Dubrovačka 400 denar, Jadr. plov. 405 denar, Oceanica 275 blago.

Belgrad. Državni papirji: agrarji 53.25 denar, vojna škoda promptna 407.50—408, za konec decembra 407—408, begluške obveznice 77—77.25 (77), dalm. agrarji 75—75.25, 4% sev. agrarji 53.25 denar, 8% Blerovo posojilo (94.50), 7% Blerovo posojilo 85.25—85.50, 7% posojilo Drž. hip. banke 100 denar, 7% slab. posojilo (92). — Delnice: Priv. agrarna banka (190).

Dunaj, 3. septembra. Položaj na borzi je nadalje neizpremenjen. Ni pravega razpoloženja. Večina tečajev je popustila. Nadalje so bile danes na borzi uvedene prvenstvene delnice Creditanstalt-Bankvereine. Njih začetni tečaj je bil 297, kasneje je narasel tečaj na 299.50, zaključni tečaj pa je bil 297.50. V kulisi so bili že prvi tečaji nižji. Narasli sta Rima in Trboveljska. Madžarski montanski papirji so si lahko opomogli. Beležili so (v oklepajih večerajšnji tečaj): Donavsko-savsko-jadranska 66.20 (66.35), delnice: Narodna banka 164.25 (164), Donavska paroplovna družba 103 (110.25), Donavsko-savsko-jadranska 20.10 (20.12), Steg 29.05 (29.15), Stewag 29.10 (29.20), Trboveljska 29.52 (29.50), Alpine 54.10 (55.10), Rima Murany 103.90 (101), Steyer-Daimler-Puch 244.80 (245), Leykam 77 (78), Semperit 81.80 (81.80).

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica bč. 78 do 79 kg 170—172, srem. 77—78 kg 170—172, slav. 77—78 kg 172 do 174, ban. 78—79 kg 165—173, bč. ladja Tisa in

Begej, 78—79 kg 174—175, vse je 2%. — Ostalo neizprem. Tendence prijazna. Promet srednji.

Sombor. Pšenica bč. okolica Sombor 171 do 173, gornje bč. in gor. ban. 173—175, ban. 165 do 167, bč. ladja kanal 174—176, bč. ladja Begej 175 do 178. — Oves in rž neizpremenjeno. — Ječmen bč. in srem. 63—64 kg 125—130, bar. pomladni 67—68 kg 165—170. — Koruza: bč. in srem. 90 do 92, bč. bela 2% 92—94. — Moka in otrobi neizpremenjeno. — Fižol bč. beli 2% 190—195. — Ostalo neizpremenjeno. Tendence čvrsta. Promet 51 in pol vagona.

Patriotične slavnosti na Bledu in Rakeku

V nedeljo bo naše ljudstvo ponovno dokazalo svojo zvestobo domovini in kraljevski dinastiji. Na Rakeku bodo odkrili spomenik kralju Aleksandru. Bled pa bo na veličasten način slavil rojstni dan kralj Petra II.

Beleci imajo polne roke dela, da bo slavnost kraljevega rojstnega dne čim lepša. V nedeljo zvečer bo na jezeru beneška noč. Obal bo pravilčno razsvetljena, po jezeru pa bodo pluli čolni, bogato okrašeni z lampiončki. Ker ne bo posebnega vlaka, se potniki odpeljejo s katerikoli normalnim vlakom. Železniško ravnanje je dovolilo, da odpelje redni turistični vlak z Bleda šele ob 23.45 in ne ob 20.25 kakor navadno. — Stroški bodo z obedom in večerjo vred znašali 56 dinarjev. Udeleženci naj se prijavijo pri Zvezi za tujski promet do nedelje ob 11 dopoldne.

Ni treba poudarjati, kako pomembno je odkritje spomenika kralju Aleksandru na Rakeku, saj je to skrajna omejina postojanka na slovenskem ozemlju, kolikor ga pripada naši državi. Rakek se dostojno pripravlja za svoj veliki dan. Trg je že ves v zastavah in zelenju. Domači fantje so postavili visoke mlaje, raz katere vihrajo državne zastave. Postaja je lepo okrašena za sprejem gostov. Zveza za tujski promet je organizirala izlet na Rakek in v Postojno. Iz Ljubljane odpelje vlak ob 6.15 oziroma ob 13.40. Z Rakeka pa se bodo izletniki odpeljali ob 21. Jutranji izletniki si dopoldne lahko ogledajo Postojno jamo. Vožnja na obe strani, ogled jame, propustnica in obed velja 77 din, brez obeda 63 din. Kdor se želi udeležiti izleta, naj se oglasi do sobote popoldne v pisarni Zveze za tujski promet.

Kmečki tabor v Zagorju

Kmečki tabor bo v nedeljo, dne 5. t. m. v Zagorju za ves litjski okraj. Zbirališče zjutraj ob 8. pred cerkvijo. Zato pridite vsi že z jutranjimi vlakci. Masa bo na prostem. Po maši govorje naši voditelji. Društveni prapori, kroji, narodne noše na plan!

Tombola zaradi tehničnih ovir odpade, zato bo mesto nje »ribolov« in telovadni nastop. Vaja vseh oddelkov bo ob pol 2., telovadni nastop pa ob 3. popoldne. Vabimo vse telovadce iz bližnje in daljne okolice, da pridejo v čim večjem številu. Pridite vsi, ki količkar morete, ker je res za vse preskrbljeno.

Na svidenje v nedeljo na taboru! — Pripravljalni odbor.

Pohorski „Vintgar“ bodo odprli

SPD v Slovenski Bistrici vabi v nedeljo, dne 5. t. m. na otvoritev nove poti k Sv. Trem kraljem na Pohorju ob priliki društvene 15 letnice. Na predvečer bo velik kres, žarometi, razsvetljava planinskega doma ter cerkvice pri Sv. Treh kraljih na Pohorju. V nedeljo zjutraj bo v Slovenski Bistrici budnica ter sprejem gostov ob 6.8. Nato odhod k Sv. Trem kraljem, kjer bo ob 10. ev. masa; po av. maši evčena proslava 15 letnice SPD v Slov. Bistrici, nakar sledi planinski koncert. Pri sv. maši in koncertu bo prepevalo 50 pevcev iz Celja. Kdor se želi naučiti prirodnih krasot ter uživati v lepi slovenski narodni in umetni pesmi, vljudno vabljjen.

Kulturni obzornik

Iz tiska

Mladika (sept. 1937) prinaša nadaljevanje uvodne povesti »Živa plamenica«, ki jo je episala M. a r. H. u. s., in jo ilustrira S. e. d. e. V tej številki je tudi fotografija pisateljice, ki je zasčitna sestra v Splitu. Franc Frece je napisal lepo »Romanco o zlati rožici«, veselo pesem o hmelju z žalostnim koncem; z njo je postavil spomenik Savinjski dolini in obiranju hmelja ter ranjeni ljubezni. Čez vsa novelica je razlito toplo čustvo. Ne zdi se mi, da je Frece novo ime, zdelo bi se mi bolj, da je psevdonim. Pri Zorčevih avtobiografskih črticah »Iz nizav in težav« je zanimiv oris pesnika Dragolinta Ketteja, ki ga opisuje v 62. poglavju, seveda še v dijaških letih. Zanimiv je poudarek na Kettejevo resno gledanje na življenje, njegov odklon od naturalizma. Viktor Smolej je zapisal z »Otrokomi« globok problem, ki ga je tudi posrečeno, dasti včasih malo preveč debatersko, rošil. Močan je zlasti zaključek, ki tudi življenjsko močno prime. Izmed pesmi bi bile najboljše Novšakov: »Pismo«, Belčičev: »Cvet v jesen« in Kolmanova: »Otožnost«, dasi smo v Mladiki brali že boljše pesmi. Prof. S. n. o. nadaljuje potopis »Pri Samarijanih«. Izmed ostalega gradiva omenjam Bučerjev spis »Družba v gorah«, Pengovovo naravoslovno kramljanje o steti našega telesa in stradanja, Moderndorferjevo »Naredno blago« in Debeljakov opis »Razstave stare umetnosti na Slovaškem, ki je od-

prta v Pragi. Večina ilustracij te številke ponazuje slovaško staro umetnost.

Slovenski pravnik št. 7-8 prinaša sledečo razpravo: dr. M. Skerlj: Načrt državlanskega zakonika in trgovinski zakonik; dr. A. v. Munda: Pojem poskusa v najnovejši zakonodaji s posebnim ozirom na nemško narodno-socialistično pravo; dr. Gorazd Kušej: Akademija za pravice narodov; Aleks. Maklešov: Kriminalistični inštituti drugod in pri nas. — Nato sledi ocena italijanskih, nemških, poljskih knjig ter bibliografija in društvene zadeve. V Prilogi so dodane razsodbe kasacijskega sodišča ter mnenja o Predhodnem načrtu državlanskega zakonika za kraljevino Jugoslavijo.

Cvetje sv. Frančiška prinaša v zadnji številki himno brezijskih romarjev, ki ji je besedilo zložil p. Krizostom, uglašil pa jo je kan. dr. K. M. movec. Uredništvo želi, da bi se pesem razširila med najširše plasti naroda ter pela ob brezijskih romanjih.

V »Katoliku« str. 17. českom glasilu katoliških mošt in katoliške akcije, poroča predsednik českega katoliškega etarskega društva dr. J. a n d a o kongresu Slavie catholice v Ljubljani. Opisuje potek zborovanj ter obojne vloge s stiki z g. dr. Grievem, dr. Steletom, dr. V. Korošcem, banom dr. Natlačenom, svetnikom Kalanom, z Velikonjo itd., obisk na Brezjah in na Bledu.

Slovaška resnica (Slovenska pravda), slovaški katoliški časopis, priobčuje intervju s slovensko profesorico Slavo Lipoglavskovo, ki je nekaj mesecev živela med Slovaki. Zopet dokaz, da postajajo vezi med kat. Slovenci in kat. Slovaki vedno tesnejše ter se večajo vrste posredovalcev med dvema, tako zelo sorodnima narodima, po duši in usodi. »Umetnost«, mesečnik za umetniško kulturo,

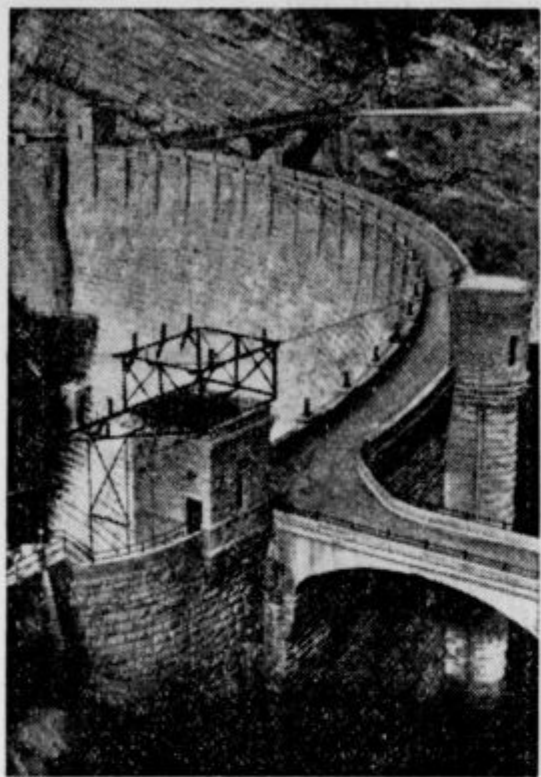
leto II, št. 1-2. — Ta revija, ki jo je lansko leto ustanovila mala skupina slovenskih umetnikov s svojo močjo, da budi zanimanje slovenskega občinstva za slovensko slikarstvo in kiparstvo, je preko začetnih težav prešla v umirjen in uravnotežen mesečnik, ki referira o slovenskih in tujih umetnostnih dogodkih. Z novim letnikom je dobila posamezna številka tudi že trdne platnice, kar ji tudi na zunanaj daje revialno obliko. Enostranska priloga tej prvi dvojni številki so znani Tratinikovi »Slepici«, glavni članek pa je izvorni članek Natalie Mola (psevdonomi glosice Cenci) iz Rima: Razstava jugoslovanske moderne umetnosti v rimski galeriji, ki ga je napisala nalašče za to revijo in v katerem poudarja, da je bila razstava tudi za Italijane velik dogodek. Štirinajst slik je priloženih članku v ilustraciji. Posebnega uvaževanja vreden je članek češkega slikarja, folklorista, glasbenika in popotnika dr. honoris causa in člana Akademije Ludvika Kube, ki opisuje v članku »Zasužena paleta« življenje v Azbetovem ateljeju v Monakovem ter tamkajšnje Slovence (Vesela, Jamo, Jakopica, Tratinika). Ta šola je bila rojstvo slovenske umetnosti ter je po Azbetu imela neizmeren vpliv tudi na umetnosti drugih narodov (saj je njegova privatna šola imela do 150 učencev vseh narodnosti!). France Vodnik je prispeval pesem Obisk, Pavle Karlin Triolet in M. Jarc: Piščalkar. Za Groharjev spomin je objavljena karikatura Groharja v družbi z Zmitkom, ki jo je narisal H. Smrekar, citat Ivana Cankarja o Groharju-umetniku in reprodukcija Groharjeve slike »Stara Loka«, ki je svoj čas dosegla velik uspeh na razstavi v Parizu. V pregledu »Iz umetniškega sveta« je pisano o akciji g. bana, da se osnuje slovenski umetniški svet ter umetniška akademija ter o predlogih za njo, dalje o razstavi

jugoslovanskih upodablajočih umetnikov v Rimu o Askerčevi obeliskni, o smrti prof. Prijatelja ter njegovem pomenu za slovensko umetnostno kritiko, o Groharjevi 70-letnici rojstva, o 50-letnici A. Sirk, 10-letnici smrti I. Franketa, o razstavah doma in v svetu (I. Spincič poroča obširneje o razstavi arh. J. Neudhorta), ter tudi nekaj polemičnega drobiža. Vsa ta poročila ilustrirajo razne podobe z razstav, tako da ima celotna številka 31 posnetkov najrazličnejših domačih in tujih umetnikov. — Revija velja letno 60 din, na umetniškem papirju pa 90 din, kar se lahko plačuje tudi v obrokih po 20 oziroma 30 din. Urejuje jo uredniški odbor: Miha Maleš, dr. Rajko Ložar in France Gorše, odgovarja pa Martin Benčina. Uprava »Umetnosti« Ljubljana. Pod turnom 5.

Prirodoslovne razprave (3, 5, p. 139—145) prinašajo razpravo dr. K. V. Petkovića »O stratigraf-ekom položaju uglihenih slojeva gornje krede u letočnoj Srbiji«. Članek, pisan v hrvaščini, razbira stratigrafski položaj ogljenih slojev gornje krede v navedeni pokrajini ter pride do zaključka: »V vzhodni Srbiji v širšem smislu obstojajo v gornjekredacijski seriji štirje ogljeni sloji, oziroma horizonti: I. najnižji v dolenjem antoni

Vseameriški prekop

Minili so časi, ko so ljudje mislili, da je neizčrpno bogastvo lesa severnoameriškega kontinenta. Brezmejno izsekavanje razsežnih gozdov je škodovalo blagonsnemu učinku gozdov in je povzročilo, kakor je znano, da so se nekoč rodovitne pokrajine severnoameriških njiv, ki ležijo pred gozdovi, spremenile v puščavo. Ker je nedostajalo rodovitne prsti na njivah, je bilo tudi več milijonov ton manj poljskih pridelkov. Zdaj hočejo to hudo napako spet popraviti. Velikanska Kalifornijska proizvodnja orjaško zgradbo za bodočnost, in sicer gradi 1300 km dolg prekop za vodno reko Colorado. Južno-Kalifornijsko podnebje ima vedno manj dežja. Slavno znane plantaže sadja so

Novi orjaški jez v Ameriki, ki je stal 6 milijonov dolarjev, zgradili so ga v državi Arizona ob Salt-Riverju.

skoraj popolnoma navezane na umetno dovajanje vode. Več desetletij so črpali vodo za te nasade iz virov in studencev, ki pritekajo iz gor, ki so po 300 do 500 km daleč in voda je dotekala po dragih cevovodih. Toda tudi gore imajo vedno manj vode. Tako ni bilo druge pomoči, kakor da so zgradili iz rek, ki se iztekajo v Tih ocean, vodno omrežje, ki sega od jezja Boulder do jezja Parker in se vleče počez čez vso Kalifornijo do Los Angelesa. V Kaliforniji so mogli začeti črpati vodo le iz mogočne reke Colorado. Na gorah vzdolž njegovih bregov, t. j. kakih 200 m nad Coloradom, so zgradili posebna stekališča vode orjaške bazene, ki vanje črpajo vodo. Od teh bazenov izhaja »Vseameriški prekop«. In potem se vleče prekop po progi, ki je tako dolga, kakorje pri nas iz Pariza do Memela. Pokrajinske težkoče niso nič manjše. Proti Tihemu oceanu se dežela dviga; torej vprav nasproti toku prekopa. Pet orjaških črpalk črpa prekopovo vodo in jo dviga v višino in vendar je potrebno, da navrtajo skozi Alpm podobno pogorje, kjer so vrhunci tudi več kot 2500 m visoki, 46 predorov, ki so dolgi po 136 km. A vse to vendarle še ne bo dosti zalego spričo trdovratnosti kalifornijske pušave v državi Arizona. Tu je 66 m široki prekop popolnoma v pesku. Po enkrat na leto dežuje na te potujoče, peščene griče in takrat so sami nalivi in nekaj dni

je videti kar jezera naokrog, dokler voda spet popolnoma ne usahne. Strugo prekopa bodo zgradili popolnoma iz železobetona, sicer bi zemlja vsrkala vso vodo. Bregove prekopa bo treba obdati z rastlinami, ki bodo branile pesku, da se ne bo vsipal v prekop. Za to rastlinstvo bo treba v vsej dolžini prekopa preskrbeti vode. S prekopom v zvezi je naprava za preskrbo z vodo, ki bo prevzela tudi stranske struge prekopa in ra'ogo, da se bo voda pravilno razdelila po bližnjih pokrajinah.

S prekopom je v zvezi tudi obdelovanje pušinskih pokrajin, ki jih bo treba prav tako napajati in sicer v obsegu 80 do 100.000 km². Semkaj mislijo namestiti ljudi, ki jih je na vzhodu že preveč in računajo, da bo v 15 do 20 letih, ko bo tudi prekop že zgrajen, vsa ta puščinja spremenjena v en sam vrt.

Zaeno pa se Kalifornija bavi še z drugim delom ozemlja. Povsod sadijo gozdna drevesa, da bi z njimi premagali rezka nasprotja ekstremnega podnebja in bi bilo ozemlje naokrog rodovitno. Vendar bo načrt za Vseameriški prekop požrl 32 milijard dolarjev. In vsa preskrba z vodo, vse to vodno omrežje tja do jezja Boulder, bo stalo še enkrat toliko!

Zares, delo bodočnosti bogate države.

Kugo nadzorujejo

(Poroča A. Lion iz New Yorka)

Dosti še drugačnih kug imamo, kakor je bila v prejšnjih stoletjih in ki se dandanašnji napada kar številne narode. Imamo namreč tiste kuge, ki nam uničujejo — žita in sploh pridelke: to so

glivice, gobe in mrčes.

Ze več dolgih let se bori človek z mnogimi tehničnimi in znanstvenimi pripomočki in z večjim ali manjšim uspehom zoper tiste kuge, ki človeštvo vsako leto stanejo več milijard dolarjev. Razne tvrdke, znanstvena društva, države — so ustanovile orjaške laboratorije, ki je v njih zaposlenih na tisoče znanstvenikov in ki je njih življenjski smoter ta, da pobijajo te kuge in nadloge. Ena izmed prav razsežnih raziskovalnih postojank te vrste, ki le »nadzorujejo kuge« je Dupontov Raziskovalni laboratorij v Wilmingtonu v severnoameriški državi Delaware.

Ta znanstveni zavod služi dognanju o vedno novih in bolj učinkovitih bojnih sredstvih, torej orožju zoper mrčes, glivice in druge nadloge, ki morejo živeti le tako dolgo, dokler uničujejo to, kar je človek posadil ali obdelal.

Zavod ima veliko gojišče, ki vsebuje devet oddelkov in pa poslopije laboratorija. Tu je veliko prostorov in naprav, ki so izdelani za posebne namene in poedine poskuse. Na zavodu rešujejo, razen že znanih vprašanj o pobijanju kuge, tudi številne, svojevrstne naloge. Tu razvijajo prevlake in ličila za sadeže in semena za šolske rastline; tu preučavajo in preskušajo nestrupena sredstva za pobijanje glivice poljedelskih pridelkov, sadežev in zelenjave. Posebno poglavje je, kako bi se ohranil les, in dalje borba zoper madeže, gobe in termite — sploh — zaščita vseh vrst celuloznih snovi — in kako je mogoče sveže ohraniti in konzervirati rastlinske proizvode; slednjič še pobijajo plevel.

Tu je pojem »kuga« jako obsežen in vsebuje: mrčes vseh vrst, glodavce, gobe in glivice, plevel, črve, različne bakterije in drobnogledno majhna bitja, škodljiva povodna bitja, ko razne črve in alge — sploh vse, kar je škodljivega v živalstvu in rastlinstvu. Sleherni škodljivci imajo posebne prostore zase, posebne laboratorije, predvsem imajo laboratorije za zastopnike mrčesa, ko na primer za jabolčnega svedroca in japonskega hrošča. V teh posebnih prostorih umetno tvorijo z

Ko so nacionalistične čete zavzele Santander, so povsod ustanovili ljudske kuhinje. Na sliki je videti dolge »kafec« ljudi, čakajočih na hrano.

razsvetljava, vlago in temperaturo tiste pogoje, ki v njih mrčes največ požre, je torej najbolj škodljiv; tu ga pod »najugodnejšimi okolnostmi« gojijo in »negujejo«. V drugih prostorih raziskovalnega zavoda pa preiskujejo najprimernejše okoliščine za tvoritev in razvoj gob in gliv.

Drugačen je laboratorij za sestavljanje kemičnih snovi, ki se najbolj izkažejo za obrizgavanje ali naprašanje škodljivcev, da se uničijo. Druge spet proučavajo snovi in telesa, ki sicer niso sami po sebi škodljivi, ki pa pospešujejo razvoj in širjenje »kuge«. Tu je na razpolago 2500 raznih kemikalij in spojin iz prejšnjih poskusov za bodoče raziskovanje. Druge spet gojijo muhe in molje in strupe zoper muhe in molje. Klet gojišča je za hrošče in njih sovražnike iz kraljestva kemije in za mravlje in njih sorodnice, termite. V slehernem oddelku zavoda skrbno opazujejo temperaturo, saj sta toplota in mraz najvažnejša pogoja za življenje in smrt večine škodljivcev, prav tako sta važna ko vlaga in suša pa bodi za raziskovanje rastlinskih ali živalskih sovražnikov človeštva. Vsa ta zavod upravlja in čuva skupina svetlovno znanih strokovnjakov, strokovnjakov za proučevanje hroščev, rastlinskih patologov in predvsem kemikov. Vprav kemiki narejajo na podlagi dolgoletnih pre-

kušenj in s prakso pridobljenega čuta za pokle — nove kemične spojine in zmesi, ki jih bodo kasneje poljedelec, gospodinja, hišni posestnik uporabljali kot prašek ali tekočino v borbi zoper svoje stare in nove sovražnike.

Tu stojijo v kletih dolge vrste steklenih omar, ki so v njih razne vrste hroščev pod najrazličnejšimi pogoji luči, toplote in vlage, kjer jih gojijo, opazujejo in pobijajo. S takim skrbnim opazovanjem je moči časih v treh dneh doseči boljše izsledke, ko po tedne dolgem opazovanju na prostem. V nekem laboratoriju cepijo jabolka s sredstvi zoper mrčes, da potem v drugem oddelku služijo mrčesu, ki so prijatelji jabolka, za hrano. V cvetličnih loncih, ki so pokriti s steklom, rastejo poedine zastopnice raznih koristnih rastlin, ki so posute z novimi praški zoper mrčes in posejane s škodljivci, ki naj jim bo to hranivo pogubno. Od ure do ure opazujejo življenje in nehanje vseh teh hroščev, muh in moljev. V drugem prostoru so posamezne vrste se mize, na katerih stojijo posode s preizkuševalnimi rastlinami, ki jih s strani avtomatično obrizgava kako novo sredstvo zoper mrčes. Ne vrli se pa samo miza, da se tako rastlina vedno enakomerno napraša, ampak se vrli tudi posoda na svojem podstavku. In v svetlih, velikih kemičnih laboratorijih, ki so opremljeni z najnovejšimi znanstvenimi in tehničnimi pripomočki, iščejo, raziskujejo in spet in spet preizkušajo razna nova sredstva, ki ugonabljajo kot praški in tekočine razne škodljive mrčese, gobe in bakterije in ki naj pomagajo ohranjati sadeže, pridelke, orodje in zgradbe človeku v prid.

Naše živali vrh planin

Živali v gozdovih naših gor živejo tako življenje ko spodaj v dolinah. Zvita lisica bodi tod svoja pota in tu sta kuna in dehor; čoja vreči z dreves in rjavi veliki jereb se skriva v gostem grmičju vzdolž globoko v struge zajednih hudournikov. — Lisica gre do 2000 m visoko, seveda ne s svojim brlogom, ampak le na roparske pohode. Dehor ljubi bližino hudournikov in jim časih sledi do skalnatih vrhov, saj mu predvsem dišijo ribe in mlade belouške, dalje močerad in celo strupene gade zna prevartiti. Od kun živa v gorovju kuna zlatica in kuna belica. Tudi veverica, ki na iglastem drevju

dobi največ hrane, gre visoko v hribe in vidiš jo še v macesnovih gozdičih, v višini 2000 m. Tudi razne vrste miši dobiš v visokih gorah. Pozimi si pod snegom narejajo rove. Živijo tudi še v višinah 3600 m. Poleti si nanosijo korenin raznih planinskih zelišč in si tako pripravijo zimsko zalogo.

Polh je tudi tipična žival visokih gor. Poleti živi v višinah do 2200 m, jeseni pa se s svojo družino spravi niže, do obronkov gozdov. Časih biva skupaj po 15 poljskih družin. Lepo si priredijo gnezdo v duplinah, ki je ob vhodu čim najbolj postlano s senom in zamašeno s kamni in prstjo. Tu prespijo polhi zimo in njih zimsko spanje traja poldrug mesece.

Vrh drevesne meje živi zajec, belin. Pozimi se mu barva dlake spremeni, da je snežnobela, vendar se dlaka sama po sebi predrugači šele spomladi, jeseni pa izgubi dlaka le barvo in je zato bela. Konice uhljev pa so tudi pozimi črne.

Divja koza in kozorog sta izrazito gorski živali. Divja koza spada k antilopam. Tudi divja koza in kozorog se pozimi rada približata varnemu zatočišču gozdov.

Edvard Grieg, slavni norveški skladatelj, ki je pred 30. leti umrl na dan 4. septembra

Velika umetnica, priljubljena filmska igralka, Adela Sandrock, je v starosti 74 let, še zmeraj slavljenja, umrla v Berlinu.

Od povsod

Kitajski roparji napadli francoski samostan - 500.000 dolarjev odkupnine

Iz Peipinga poroča United Press: Oddelek japonskih čet je bil poklican, naj hitro pride na pomoč francoskemu seminarju v Hejšankvanu, 20 km severozahodno od Peipinga. Tisočglava tolpa kitajskih roparjev je oblegala seminar in ga izropala. Dalje so razbojniki ujeli 12 francoskih duhovnikov in 10 kitajskih laikov. Veliko vojaških beguncev, ki so se bili zatekli v seminar, so banditi oropali in nato zapodili.

Dalje poročajo iz Peipinga.

Med razbojniki, ki so napadli in izropali Marijanski samostan v Hejšankvanu in med zastopniki Marijanske kongregacije so se začela pogajanja. Razbojniki zahtevajo 500.000 dolarjev odkupnine. Dva redovnika so prošlo noč odpeljali v Peiping. Eden od njih je superior, ki so ga zločinci težko ranili. Nekega patra so morali radi starosti pustiti v samostanu. Razbojniki so ostalih deset redovnikov odgnali s seboj kot talce. Med talci so trije Francozi, eden je Irec in šest jih je druge narodnosti. Zastopniki francoskega poslanstva so odšli na kraj napada. Z njimi so tudi oddelki japonskih čet. Radi slabega vremena je težko zasledovati razbojnike.

»Tejle na levi diktiram pisma za opomine, tejle na desni pa trgovske ponudbe!«

Vusung, kitajska postojanka, ki so jo Japonci zavzeli; Vusung je zaeno tudi trdnjava.

Katoliške univerze

Zanimiv je pregled vseh katoliških univerz na svetu, ki jih je več, kot bi si človek mislil za ta razrvani čas.

Na čelu vseh teh univerz je papeška »Gregoriana« v Rimu, ki je bila ustanovljena leta 1553. Vodijo jo jezuiti in ima več ko 1800 slušateljev iz vseh delov sveta. Dalje je v Rimu v 16. stoletju ustanovljen »Collegium Anglicum«, ki ga vodijo dominikanci in je od leta 1909 papeški kolegij. Drugi papeški kolegiji so še: Svetopišemski zavod, Zavod za orientalski študij, Zavod za cerkveno glasbo in Zavod za krščansko starinoslovje.

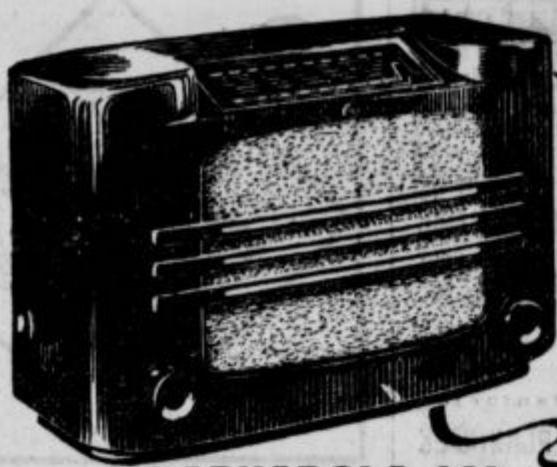
V Španiji ima več višjih katoliških učilišč za bogoslovje, modroslovje in kanonično pravo naslov papeških univerz. — Kakor v Nemčiji in Avetriji imajo tudi na Ogrskem, Poljskem in v Jugoslaviji vse univerze tudi bogoslovne fakultete. — Poljska katoliška univerza je v Lublinu, in je bila ustanovljena v času po vojni. Francoski katoličani so si ustanovili »Institut Catholique«, ki je največji v Parizu; dalje so francoske katoliške univerze v Lillu, Nancyju, Angersu, Lyonu in Toulousu. Katoliška univerza v Belgiji v Löwenau, ki je bila usta-

novljena leta 1425 ima 4000 slušateljev in je dvojezična. V St. Louisu in Namurju so katoliške fakultete. Institut Gramme v Lüttichu in katoliške trgovske šole v Antwerpnu in Monsu imajo skoraj univerzitetni značaj. Druge katoliške univerze so še: v Italiji (v Milanu), na Holandskem (v Nijruwegenu), v Švici (v Freiburgu), v USA (v Washingtonu in drugih 14), v Kanadi (v Quebecu in Montrealu), v Chileju (v Santiagu), na Filipinih (v Manili), v Siriji (v Beirutu), v Indiji (v Madrasu in Kalkuti), na Japonskem (v Tokiju) in na Kitajskem (v Peipingu in Sangaju).

Eksplozija na parniku

Iz Lime v državi Peru poročajo, da je na peruanski torpedovki »Almirante Villar«, ki je bila zadrsana v zalivu Calao, nastala eksplozija kotla. Trije mornarji so bil ubiti, trije pa težko ranjeni.

Smrtno se je ponesrečil znani nemški afriški letalec Karol Schwalbe. Kot rezervni častnik se je udeležil vojaških vaj pri Stralsundu in je strmo gnil v letala in se ubil. Schwalbe si je pridobil ime s svojimi poleti nad Afriko, zlasti pa s poletom čez oaze.

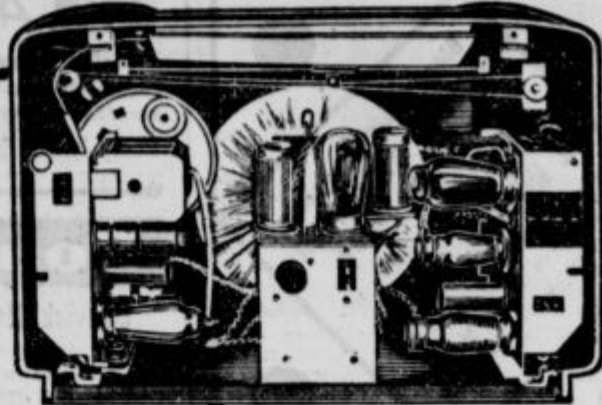

BARKAROLA 461

Okras za vsako hišo

»BARKAROLA 461« super velike kapacitete po posebno nizki ceni, ki z ozirom na selektivnost in občutljivost ne zaostaja za najdražjimi aparati. Vgrajeni kratkovalovni del, osvetljena skala napisanih postaj, močna skrajna pentoda itd. so nekatere izmed mnogih odlik tega prejemnika. — Moderna linija napravi »BARKAROLA 461« za okras vsakega doma.

PHILIPS

Do skrajnosti izrabljeni prostor in proporcija šasije je omogočena z novo gradnjo šasije v treh delih.

Mestni muzej bo odprt 15. septembra

Priprave za Mestni muzej v bivši Auerspergo-vi palači se zadnje dni pospešeno nadaljujejo. Pretekli teden si je snujoči se muzej ogledal tudi mestni župan dr. Adlesič Juro v spremstvu ravnatelja Narodnega muzeja dr. Josipa Mala in člana mestnega sveta dr. Steleta Frana. Gospod župan je izrazil svoje veselje nad lepo urejenimi muzeji, ki tako nazorno prikazujejo stanovanjsko kulturo nekdanjega ljubljanskega meščana od pozne gotike do bidermajerske dobe. Meščani in tudi drugi obiskovalci bodo imeli priliko videti posebnost, ki jo drugo prikazujejo le veliki muzeji. Zdej nameščajo v sobe drobne predmete, sodobne slike, zavese itd. Gotovo je zdaj, da bodo vse priprave do srede tega meseca končane in da bo Mestni muzej 15. septembra slovesno odprt. V ta dan pade 20 letnica pristopa Ljubljane k majski deklaraciji in bo s to slovesnostjo častno poudarjen ta važni zgodovinski dan.

Celje

c Praznovanje rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. V ponedeljek, dne 6. septembra 1937 praznuje Nj. Vel. kralj Peter II. svoj rojstni dan. Prebivalstvo mesta Celja vabim, da ta dan okraši svoja poslopja z državnimi zastavami. Predsednik mestnega poglavarstva: Al. Mihelič, s. r.

c Sv. maša za izletnike in planince Na Smrekovcu bo v nedeljo, dne 5. septembra dopoldne poleg Planinske koče na prostem sv. maša za izletnike in planince. Sodeloval bo šofantjska godba. Planinci vljudo vabljeni!

c Umrla sta v celjski javni bolnišnici dne 2. t. m. Tavčar Franciška, 26-letna postrežnica iz Lupinice pri Cirknem in dne 3. t. m. Cocil Rudolf, mizarjski pomočnik 40 let, doma iz Škofje vasi. N. v. m. p.

c Dve žrtvi nesreč. Germ Martin, 41-letni najemnik iz Braslovč je padel s kolesa ter se močno poškodoval po glavi, zlomil si je pa tudi levo ključnico. — Florjanc Julijana, 52-letna posestnica iz Polzele je padla z verande 3 metre globoke ter se močno poškodovala po glavi. Oba poškodovanca se zdravita v celjski bolnišnici.

c Višjesolka išče oskrbo proli instrukciji. Našlov v upravi »Slovenca«, Celje.

c Kino Metropol. Danes grandiozen film močnega doživljaja »KAPETANOVA HRABROST« (Auf höheren Befehl). (Lil Davogor, Ludvik Diehl).

Radoljica

Jubilej poštenjaka! Danes praznuje 60-letnico svojega življenja naš ugledni človek, posestnik in gostilničar g. Ivan Avguštin. Po rodu je doma iz Zapož pri Medvodah. 25 let star je prišel v naše letoviško mesto in prevzel takrat zapuščeno gostilno pri Rabiču na trgu, kateri je pridružil še mesarijo in obe obrti s pridnostjo in poštenostjo razvil do sedanje višine. Tekom časa je prezidal notranje prostore, zlasti moderno uredil gostilniški vrt, ki itak slovi po svojem izredno lepem razgledu na Jelovico, Blejski kot in triglavsko pogorje. Iz dvojne zakona je ostalo živih 9 otrok, katerih predzadnji stopa letos v bogoslovje. V mlajših zdravstvenih letih je jubilar aktivno sodeloval pri radoljiških gospodarskih ustanovah in fungiral tudi kot občinski odbornik. V svojem zasebnem, kakor javnem življenju je ostal dosledno katoliško zavezan in zato spoštovan od vseh. Pri vsem njegovem delu mu je zvesto stala na ob strani njegova neumorno delavna soproga in dvojni otrokom skrbna mati »Avguštinova mama«. Gospodu jubilaru, ki je tudi naš jubilejni naročnik in zvest somišljenik, iskreno čestitamo Božjega varstva in še mnogo zdravih in zadovoljnih let v krogu svoje družine. Bog živi!

PRILIKA,

KI JE NI VSAK DAN!

INSERIRAJTE V
VELESEJMSKIH ŠTEVILKAH

„SLOVENCA“!

ZAGOTOVLJEN VAM JE NAJPOPOLNEJSI USPEH!

Molče sta nadaljevala svojo pot. Tamle že šumlja hladni studenec in neizrekljivo krasen večerni sijaj leži na prašnih hripih, ki ga obdajajo. Sami stari, od strele ranjeni hrusti z dolgimi kačjimi rokami in razcefrano skornjo. Dolgo vrsto let so jim prizanašali. Neprijetno so gozdarjevim očem, ker po nepotrebnem zavzemajo prostor! Izredno lepoto pa kažejo očem slikarja-umetnika. Taki so braunski hrusti! — Voz čaka. Knežinja je že vstopila. Kar zaprosi Rožamarija:

»Harro, ali se emem peljati s teboj? Oh, prosim!«

»Seveda, ako te bodo hoteli meni zaupati. Sicer se pa ne motim, če rečem, da me je tvoj oče zelo kritično motril, ko sem semkaj vodil konje.«

Knez in knežinja sta na to pristala. Knez do prinaša veliko žrtev, da ostane v družbi knežinje. Toda to modro in skrbno zakriva.

»Ah, da bi ta krasna voznja še dolgo trajala! V tem zlatem večeru, s temi iskrih konji, katere Harro tako imenitno obdaja! Vzvišena nad vsem zemeljskim, obvarovana in zaščitena pred prečim sovražnikom!

»Kako divna je ta voznja!« vzklikne Rožamarija. »Dolej še tega nisem vedela. Seveda le, ko tu gori prosto sedim!«

»Poglej vendar ta rožnati žar na nebu, to reko tam doli, ki se vije kot zlat trak skozi dolino! In te nežne gozdne sence! In tamle ta tajinstveni prehod od parkovega obronka na planico!«

»Kako lepo je vendar življenje, moj dragi Harro! In domacija! Ne maram umreti, s teboj hočem živeti do skrajne meje...«

»Kdo bo danes govoril o smrti, dragica? Dolež, da se vedno ne moreš prav verjeti v svojo srečo in se bojiš, da bi ti jo mogli še iznenada izrgati. Jaz imam več zaupanja. Glej, kako žari okence na rdečem stolpu kot majhen, rdeč plamen!«

»To je njegovo oko! Ozira se daleč po pokrajini. Videl je že mnogo naših, ki so tod jahali in vozili in ne vidi jih več. Kot sence so izginili.

»Če so le imeli svoj zlati dan, kot midva danes, zlato moje!«

Kdor je ta večer videl knežinjo, se je moral prestrašiti, tako ogabne in nenaravne so bile barve na njenem obrazu. Ta večno neizpremenjena rdeča barva, ta belina in k temu še te nemirno plapolajoče oči! — Celo knez, ki nima Harrovih umetniških oči, je opazil, kako čudno in nemirno živahna je knežinja nočjo!

Rožamarija je bila zelo molčeca, ko je sedela brez ženina pri večerji. Pri grajskih vratih so se bili od Harra poslovili. Rožamarija je le kratko prišepnila Harro ob slovesu: »Pojd, Harro, — na svidenje jutri!« Ob tem slovesu zaročencev je bil knez malo osupel. »Sta se ta dva že morda sporekla?«

Harro se mu je dozdeval malce nerazpoložen. K temu vendar ni imel vzroka, kajti celo knežinja je bila z njim zelo miločna. Rožamarija ne more vprašati. — Med zaljubljenici spori niso nemožni, ko so vendar vsa čustva zelo napeta! Rad bi se bil zdaj malo porazgovoril z Rožamarijo, toda knežinja se ga je držala kot klošč.

Rožamarija je pa bila hipoma tako zelo utrujena, da je morala nemudoma v posteljo. Od nade se je le molče poslovila. Knežinja ji je sledila z očmi, dokler ni zaprla duri za seboj. Seže zdaj je izgubila demantna zvezda na njenih prsih svoj izgubljen lesk in svoj nemi.

Rožamarija je torej vendarle molčala! Morda če čaka s svojim maščevanjem ali pa hoče to izkoristiti zase? Lahko bi bila vsaj priznala, da je ranjena. — Na mah se čuti tudi knežinja utrujena. Preden odide, izrazi še svojo veliko zadovoljstvo, da je vsaj ta dan minil. Ni dolgočasnejšega na svetu, kot so zaročenci! Nato odide tudi ona.

Tam, kjer so bila nekdo ona usodna vrata do hodnika, stoji danes visoka, krasna omara iz medenine in kristala. Tu stopi knežinja pred trodelno ogledalo ter se motri od vseh strani. Na

mah se hudo prestraši! Ali je to res ona? — Barve so napak naložene! — Kako silno je spacena! — Kako je močeno, da tega ni že prej opazila? Mar je Deniza to tvegala ter jo tako osmešila? In že dvigne roko, da bi ji pozvonila. Toda brž jo zopet povesi. — Ne, te osebe danes ne mara več videti! — Kako strašno se zrcali vsak njej gibljaj! — Ali nisem bila nekdanj lepa in nežna?... Saj nisem bila vedno takšna!...

Vse, za čim sem sama hrepenela, mi je ugrabila pred očmi... In zdaj me ima še v svoji oblasti! — Ker me je dražila, tako neizrekljivo dražila, sem se ji v eni sami sekundi izročila na milost in nemilost! — Nisem prav ravnala, da sem molčala! Morala bi se ozlovoljiti, tajiti... Moj Bog, kaj vse sem že v tej hiši prestala! Ta hiša mora biti prekleta! In vedno je strahovitejša! Pretvarja ljudi ter jih dela strašne! Da bi je ne bila nikdar videla!

In ta Rožamarija je moj zli duh!

Knežinja vleče z drhtečimi rokami ob svojih čipkah...

»Moram vendar še prizvati svojo sobarico. — Če se bo le z očmi smehljala, jo na mestu odeslovim!«

Toda Francozinja z umetno nagromadenimi lasmi, vitka kot osa, v čevljkah z visokimi petami, priskakla tako nedolžno, kot more to upriporiti le Deniza Dubourg. In knežinja, ki se te ženske skorajda boji, jo pusti v miru. Brž so jo spretno soračene roke osvobodile njenega okrasa. Nato se odene v večerno haljo ter da ugasniti vse lučke, izvzemiš ono ob svoji postelji. Potem se vrže v globok naslonjač ob postelji...

Ali se ne svetlika zopet tam na obzornju... Svit blekavice!... Ze znova jo čaka nemirna noč. Te grozne nevihte v Braunecku! Kako jih mrzi! Ves zlobni čar se prikazuje v njih. Na spanje ni misliti!

Knežinja strmi pred se in zadržti. V duhu vidi dvojne snežnobeli rok, okoli katerih se ovija temno rdeč trak!

TEL. 22-21 UNION

Premiera!

Film iz življenja petrolejskih podjetnikov

Nemogoča žena

V gl. vlogah Gustav Fröhlich, Dorothea Wieck

TEL. 27-30 SLOGA

Premiera enega izmed zadnjih filmov velike pokojne filmske igralke JEAN HARLOW

Spionka Suzi

Solgralci: Franchot Tonn, Gari Grant, Benita Hume.

Pri vseh predstavah nastopa čudežni fenomen Madame Elisabeth.

TEL. 21-24 MATICA

Premiera!

GUSTAV FRÖHLICH in LIDA BAAROVA v družabnem vedečnem polnem dramskih zapletljajev:

Ure izkušnje

Sodelujejo: Harald Paulsen, Theodor Loos in drugi.

≡ Predstave ob 16., 19. in 21. uri ≡

z zaletom, tek 300 m in tek 2000 m. Naprošajo se svez. sodniki gg. Gorjanc, geom. Černe, Windisch, Vidie, Megušar, Pavalec, Premr. Gudovec, Cuderman, Kallan, da prisostvujejo prireditvi.

ASK Primorje. (Lahkotletski sekcija). Na prireditvi v soboto 4. t. m. ob 17.30, poskusi rušitve državnih rekordov, je obvezen start za atlete: Zgur, Čurda, Slanina, Pogačnik, Kreva, Slanina, Šrakar Ivan, in Škusek. Drugi atleti, klubski člani kakor tudi oni drugih klubov, ki bi želeli nastopiti, naj se javijo na igrišču polno uro pred pričetkom tekmovanja.

Gledališče

Opera: Začetek ob 20.

Sobota, 4. sept. »Pod to goro zeleno...« Opereta. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

Nedelja, 5. sept. »Ero z onega sveta«. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. V proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II.

Ponedeljek, 6. sept. Zaprtje.

Torek, 7. sept. »Cavalleria rusticana. Izven. Predstava pred Glasbeno Matico. Znižane cene od 20 din navzdol.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sobota, 4. septembra: 12 Plošče zavrtimo, v venček povežimo in ob lahki glasi vsi se veselimo — 12.45 Vreme, poročila — 13.00 spored, obvestila — 13.15 Plošče zavrtimo, v venček povežimo in ob lahki glasi vsi se veselimo — 14.00 Vreme — 18.00 Kmeti trije — 18.40 Pogovor s poslušalci — 19.00 Cas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Pregled sporeda — 20.00 Zunanji politiki (g. urednik Ruda Jurček) — 20.50 Prilika za mesec september ali kimačve, Besedilo oskrbel in oddajo vodil prof. Niko Kuret. Sodelujejo člani Rad. lgr. družine in Veseli vandrovčki, vmes plošče — 22.00 Cas, vreme, poročila, spored — 22.15 Radijski orkester.

Drugi programi

Sobota, 4. septembra: Belgrad: 20 Pester večer, 21.30 Narodne pesmi — Zagreb: 20.15 Vokalni koncert, 21.15 Vokalni koncert — Dunaj: 19.25 Opereta »Lobena žena«, 21.40 Arje, 22.30 Plesna glasba — Budimpešta: 20.15, 21.35 Glasbena glasba, 22.40 Glasbena glasba — Trst-Milan: 17.15 Griegove skl., 21.15 Orkestralni koncert — Rim-Bari: 21.15 Wagnerjeva opera »Lohengrin« — Praga: 19.35 Pester program, 21.05 Orkestralni koncert, 22.30 Sramek — Varšava: 20.15 Poljake v tujini, 21.05 Opereta, 22.15 Plesna glasba — Berlin: 20.10 Opereta »Don Calsare« — Hamburg-Monako: 20.10 Stare pesmi — Lipsko: 20.10 Opera »Macbeth« — Köln: 20.10 Griegov koncert.

Agnes Günther:

82

Dušica - Rožamarija

»To je popolnoma nemogoče, Harro! Jaz, še leto dni v Braunecku? Kaj bo iz tega?« Harro jo osuplo pogleda ter jo ljubeznivo vpraša:

»Kaj ti je Rožamarija? Jaz sem mislil, da se boš le težko in s solzami v očeh ločila od Braunecka.«

»Oh, tam je zdaj vse drugo ozračje! Harro! To ni več moj stari Brauneck. Ze včeraj, ko sem se vrnila domov, sem to začutila. In kako sem se veselila povratka! Toda našla sem nekaj tujega, kar mi zelo teži srce. In danes — ne, tega ne smem povedati. Harro, moraš govoriti z očetom, ga prositi. Ako bi jaz to storila, bi ga preveč užalostila.«

»Zate prositi, dobro, to hočem. Toda tvoj oče ima vzroke, zelo tehtne vzroke za svoje stališče.«

»Ah Harro, mama naju ne mara skupaj videti. Tega ne prenese! Citala sem danes v njenih očeh. Ne izprašuj me! Ne, samo veruj mi! — Mene je strah pred njo... trepetem pred njo... Le kadar si ti pri meni, sem mirna in se čutim varno. Jaz nočem biti znova sama. Njeni demanti preveč blešče. Kako mrzim te dragulje! Sanjalo se mi je nekdanj, da velika, blesteča demant meče vame svoje žarke in sicer svojih sedem žarkov. Poslednji me je zadel v srce. Storila sem nato še nekaj korakov, potem sem padla na desno koleno in končno na svoj obraz. Zdajci sem vedela, da sem mrtva.«

»Rožamarija, kako čudna si! Tvoje sanje so res brezpomembne. Jaz sem v sanjah že na vse močeno načine umiral... V Berlinu je bilo to strašno! Toda če se bojiš... Le očetovi vzroki...«

»Ne boj se mojih zahtevkov, Harro. Znam biti zelo trmasta... In še kako! Tudi mi ni neznano, česar ti ne maraš...«

Novo mesto

Slavnostno akademijo v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. priredi tukajšnji fantovski odsek v nedeljo, dne 5. t. m. ob pol 9. zvečer v veliki dvorani Prosv. društva. Sprevod se prične z državno himno, nakar slede deklamacije, recitacije, govor, petje moškega zbora, rajanje Slovencev in živa slika.

Muzejsko društvo bo v kratkem ustanovljeno v našem mestu. Ta korak gotovih gospodov je treba vsekakor z veseljem pozdraviti. Saj je v mestu samem in njega okolici še toliko stvari in spomenikov, ki čakajo, da se jih bo nekdo usmilil in jih dejal tam, kamor spadajo — v muzej.

Čiščenje fresk. V dvorani banovinske kmetijske šole na Grmu, so pričeli čistiti freske, o katerih domnevajo, da so delo Nizozemca Almana.

Ustanovni občni zbor fantovskega odseka za Novo mesto je bil pretekli četrtek zvečer v Prosvetnem domu. Po dolgi dobi katakomb se je zbralo k zborovanju nad 100 ljudi, zlasti mladine, ki so vsi tudi prijavili svoj vstop v novo organizacijo. Občni zbor je potekel ob velikem navdušenju udeležencev za to novo fantovsko organizacijo.

Radeče

Proslavo kraljevega rojstnega dne kralja Petra II. obhajamo v ponedeljek 6. t. m. Ob 8 bo služba božja, potem odhod pred gasilarno kjer bodo govorili. Ob tej priliki bo odlikovanih 14 zaslužnih gasilcev. K sodelovanju so vabljeni vsa društva.

»Chemolabor«

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 17

Medicina:

Oprema za ordinacijske in operacijske sobe, Instrumentarij, Aparati vseh vrst, Igle, Svila, Vata, obvezilni material itd.

Veterina:

Instrumentarij.

Opozorilo! Naš lokal je edinole Miklošičeva c. 17. Kdorkoli bi si prisvajal naziv »Chemolabor«, prosimo obvestila, da ga sodno zasledujemo

Znanstveni zavodi in kemični laboratoriji:

Aparati, Kemikalije, Laboratorijske potrebščine iz stekla, porcelana in kovine, Mikroskopi.

Zobozdravništvo:

Zastopniki za dravsko banovino: G. A. Scheid'sche Affinerie, Wien.

Vsem sorodnikom in znancem sporočamo žalostno vest, da je umrla naša dobra sestra in teta, gospodična

Angela Šuštaršič

zasebnica

Drago pokojnico prepeljemo danes, v soboto, v Sinlednik, kjer jo položimo ob 3 k večnemu počitku.

Ljubljana, dne 3. septembra 1937.

Užalostena sestra IVANA POŽAR z družino.

Dotrpela je v 65. letu starosti in se preselila v boljše življenje naša nepozabna soproga, mama in stara mama, gospa

Antonija Gorjanc roj. Primc

soproga čevljarkega mojstra

Pogreb blage pokojnice bo v nedeljo, dne 5. septembra ob pol petih popoldne iz mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 4. septembra 1937.

ZALUJOČI OSTALI.

Umrli nam je naš srčno ljubljeni, skrbni in predobri soprog, atek, zet, svak, stric in bratranec, gospod

Franc Kaučič

trgovec in zastopnik tekstilnih industrij

providen s tolažili sv. vere, po kratki, težki bolezni, danes, 3. septembra, v 52. letu starosti.

Nepozabnega in nenadomestljivega pokojnika bomo sprejeli v nedeljo, 5. septembra ob pol 17 iz mestne mrtvašnice na Pobrežju k večnemu počitku.

Svela maša zadušnica se bo darovala v torek, dne 7. septembra ob pol 9 v frančiškanski župni cerkvi.

Maribor, dne 3. septembra 1937.

Marija Kaučič, soproga; Ela, Lizbet in Hilda, hčerke in rodbine: Kaučič, Verstovšek, Šetine.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1—; ženskovnjski oglasi Din 2—; Najmanjši znesek za mali oglas Din 10—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka petlinjska vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Pouk

Lipovšek Marjan

profesor drž. konzervatorija, sprejme učence za privatni klavirski pouk. Trubarjeva ulica 2, pri Sv. Jakobu. (r)

Službo dobe

Srečke!

Prodajalci srečk razredne loterije se iščejo pod ugodnimi pogoji. Ponudbe upravi »Slovenca« pod št. 13.945. (b)

Dve služkinji

se sprejmeta; ena za vsa hišna dela, druga za vsa kmetijska dela. Florjanska št. 16. (b)

Denarni zavod v Sloveniji

razpisuje mesto praktikanta

Pogoji:

1. Dovoljena trgov. akademija ali slična srednja šola.
 2. Odeluzena vojaška doba
 3. Starost ne preko 24 let.
- Ponudbe sprejema uprava »Slovenca« v Mariboru pod »Praktikant«.

PRISPELI SO RADIO APARATI NOVE TIPE!

**Ingelen
Blaupunkt
Sachsenwerk**

Ugodni plačilni pogoji!

SAMOPRODAJA IZKLJUČNO LE PRI

„Tehnik“ JOSIP BANJAI

LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA 20

Razstava na velesojmu: I. - 700

Prodamo

Pisalni stroj »Ideal«

skoraj nov, poceni prodaja Matelič Josip, Ljubljana, Groharjeva ul. 3/II. (t)

Platno za rjuhe

kapne, blazine, prte, namizne garniture, brisače, ima največje izbire nova trgovina Gorjanc, Sv. Petra cesta 30. (t)

Registrirna blagajna

»Nationale« na tipke, tovarniško prenovljena, se pod jamstvom, poceni napredaj. Radiolaj, Ljubljana, Dalmatinova 12. (t)

Za šolarje

obleke, perilo, Hubertus-plašče itd. Dober nakup. Presker, Sv. Petra c. 14. Ljubljana. (t)

Vse letno perilo

srajce za šolarje — po skrajno znižanih cenah vam nudim »Kreko«. tovarniška zaloga perila. Tavčarjeva ulica 3. (t)

Veliko izbire

solskih predpasnikov in telovadnih hlač iz kloba po zelo nizkih cenah priporoča tržnica Ign. Zargl, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 11. (t)

**Najboljši
trboveljski
premog**

brez prahu

koks, suha drva

I. Pogačnik

Bohoričeva 5 Telefon 20-52

Posedstva

Hišo z vrtom

in sadonosnikom, prodam. Vprašati: Stritarjeva 19, Studenci, Maribor. (p)

Dvodružinsko hišo

novi, enonadstropni, prodam za 90.000 din. Krajnc Anton, Pobrežje, Verstovškova ul. 40, Maribor. (p)

Kunaver Ludvik

gradbeno-strokovno nadzorovani posredovalec — Cesta 29. oktobra št. 6, telefon 37-23, ima napredaj večje število parcel, kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil. Pooblaščen graditelj in sodni cenilec za nasvete brezplačno na razpolago. (p)

SOBE

ODDAJO:

Veliko prazno sobo poseben vhod, parket — oddam s 1. oktobrom. Sv. Petra cesta 14. (t)

Dijaki

Dijakinjo

sprejem na stanovanje, zajtrk 150 din, v bližini Christofor zavod. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14098. (t)

Dva mlada dijaka

poštena, sprejem v lepo in mirno sobo v centru. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14064. (t)

Denar

Vrednostne papirje

vseh vrst kupuje Slovenska banka v Ljubljani. Krekov trg 10, tel. 37-52.

HRANILNE KNJIŽICE

vrednostne papirje vnovčuje po najboljši ceni in takojšnjemu izplačilu — izposljuje vse bančne denarne, kreditne in blagovne posle

najkulantneje

ALOJZIJ PLANINŠEK

trg. ag. bančnih poslov

Ljubljana, Beethovnova

ulica 14-I — telefon 35-10

BANČNO KOM. ZAVOD

in MENJALNICA

MARIBOR

Aleksandrova ulica št. 40

vnovčuje

HRANILNE VLOGE

bank in hranilnic,

kupuje

vrednostne papirje, valute in zlatnike po najvišji dnevni ceni.

Hranilne knjižice

Ljudske posojilnice celjske in ljudske hranilnice in posojilnice v Kranju večje zneske, takoj kupi in plača najvišjo ceno takoj v gotovini trg. ag. bančnih poslov Al. Planinšek, Ljubljana, Beethovnova ulica št. 14-I. Telefon 35-10. (d)

Vnajem

ODDAJO:

Lokal

lepa izlozba in vhod, ca. 36 m², Dvorni trg — z oktobrom prost. Vprašati v trgovini Jager istotam.

Razno

Objava

Gospod srednjih let, z gotovino 10.000 din, išče zaradi družinskih razmer stalno mesto pri dobrih ljudeh, najraje pri kakih vdovi. Dopise poslati upr. »Slov.« pod »Življenje« št. 13993. (a)

Kupujte

pri

naših

inserentih

LJUBI BOG JE POKLICAL DANES K SEBI NAŠEGA SKRBNEGA IN DOBREGA OČETA, SOPROGA IN BRATA, GOSPODA

LEOPOLDA FAGANELA

UPOKOJENEGA JETNIŠKEGA PAZNIKA

POGREB BO V NEDELJO, 5. SEPTEMBRA OB POL TREH POPOLDNE IZPRED MRLISKE VEŽE, STARA POT 1, NA POKOPALIŠČE K SV. KRIŽU.

SV. MAŠA ZADUŠNICA SE BO BRALA V PONEDELJEK, DNE 6. SEPTEMBRA OB SEDMIM JUTRAJ V CERKVI MARJINEGA OZNANJENJA.

LJUBLJANA, DNE 3. SEPTEMBRA 1937.

ZALUJOČA ŽENA, OTROCI IN BRAT.

BREZ POSEBNEGA OBVESTILA

MESTNI POGREBNI ZAVOD V LJUBLJANI

Zahvala

Za preobilne dokaze globokega in ganljivega sočutja ob nenadomestljivi izgubi, ki nas je tako nepričakovano in kruto zadela s smrtjo našega nepozabnega soproga, brata in svaka, gospoda

Franca Luckmanna

se iz srca zahvalujemo. Vsem, ki ste se spominu predragega pokojnika poklonili, ga obsuli s cvetjem in venci in ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti, bodi izrečena najiskrenejša zahvala.

V Ljubljani, dne 3. septembra 1937.

Zalujoče rodbine:

Luckmann, pl. Ghyczy, pl. Mehlem